

Valtiokonttori
Statskontoret

24

**Statens
skuldhantering 2024**

Valtiokonttori
Statskontoret

Statens skuldhantering 2024

Årsöversikten över statens skuldhantering sammanfattar finska statens upplåning och likviditetshantering under året 2024.

Statskontoret

PB 14

00054 STATSKONTORET

Tfn: 0295 50 2000

statsskuld.fi / X: [@TreasuryFinland](https://twitter.com/TreasuryFinland)

Omslagsfoto: Lauri Rotko

Fotografier: Flygvapnet, Petri Jauhiainen, Anne Kaihola, Janne Liuski,
Laura Lumimaa, Lauri Rotko

ISBN 978-951-53-3898-3

Kontaktuppgifter

skuldhantering@statskontoret.fi
förnamn.efternamn@statskontoret.fi

Avdelning för skuldhantering

Finansdirektör Anu Sammallahti, tfn 0295 50 2575

Upplåning och likviditet

(tf.) Biträdande direktör Jussi Tuulisaari, tfn 0295 50 2616

Likviditetsförvaltning

Finansieringschef Mika Tasa, tfn 0295 50 2552

Investerarrelationer

Finansieringsexpert Tiina Heinilä, tfn 0295 50 2229

Riskövervakning och juridik

Biträdande direktör Mika Arola, tfn 0295 50 2604

Riskkontroll

Finansieringschef John Rogers, tfn 0295 50 2656

Juridik

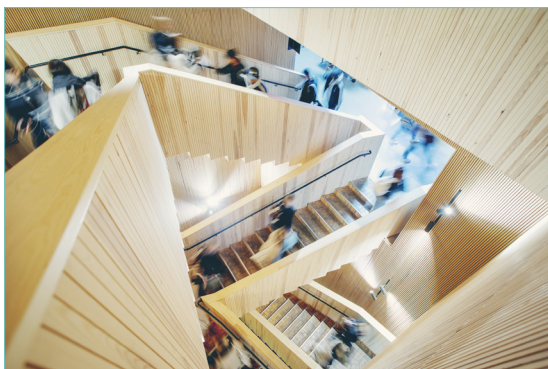
Chefjurist Aino Saarilahti, tfn 0295 50 3110

Backoffice och utveckling

Biträdande direktör Jan Kortosalu, tfn 0295 50 2375

Back Office

Finansieringschef Taina Nissinen, tfn 0295 50 2580

OMSLAGSFOTO: Tankehörnä (Lauri Rotko). Helsingfors universitets Tankehörna är en arena för vetenskap, debatt, diskussion och samarbete.

Innehåll

1	Förändringens vindar_____	6
2	Verksamhetsmiljön_____	10
3	Faktorerna som skapar ekonomisk tillväxt har mognat under ytan_____	18
4	Upplåning_____	24
5	Ökad invandring förbättrar Finlands offentliga finanser en smula_____	36
6	Principer för riskhantering_____	42
7	Uppdateringen av strategin motsvarar förändringen i verksamhetsmiljön_____	49
8	Valutasäkringar bidrar till förutsägbarhet i försvarsinvesteringar_____	54
9	Finlands klimatåtgärder utvärderade ur ett investerarperspektiv_____	59
10	Nyckeltal_____	67

1 Förändringens vindar

Finansdirektör ANU SAMMALLAHTI

Trots globala risker har Finland visat beslutsamhet både när det gäller att agera och planera inom olika politiska sektorer – såväl inom ekonomin som energi- och försvarssektorerna.

Det skedde en vändning i centralbankernas penningpolitik 2024 när både Federal Reserve i USA och Europeiska centralbanken upprepade gånger sänkte sina styrräntor. Europeiska centralbanken avslutade också återplaceringarna av lån som förfaller till betalning i sitt sista penningpolitiska inköpsprogram (Pandemic Emergency Purchase Programme, PEPP) som anknöt till pandemin.

Således kommer över 400 miljarder av euroområdet stater nettoskulder, dvs. nya skulder, och nästan ett lika stort skuldbelopp som förfaller till betalning i Europeiska centralbankens balansräkning och som centralbanken inte återfinansierar att överföras till kapitalmarknaden 2025.

”Den ekonomiska tillväxten i världen förväntas ändå stiga till 3,3 procent, vilket är något under medelvärdet för de senaste årtiondena.”

Under den senaste tiden har man också sett politiska och geopolitiska händelser som tolkats som tecken på slutet av den multilaterala avtalsbaserade världsordningen. En sådan grundläggande förändring kan äga rum eller inte, men riskerna för mer och fortsatta aggressiva åtgärder av olika typer från auktoritära regimer, handelspolitiska åtgärder som försvagar den ekonomiska tillväxten och ökad vilseledande information som undergräver förtroendet ökar. De pågående krigen och förändringen av naturresurser till strategiska maktbefogenheter har gjort världen mer osäker än tidigare.

Den ekonomiska tillväxten i världen förväntas ändå stiga till 3,3 procent, vilket är något under medelvärdet för de senaste årtiondena. Och trots de ovan nämnda riskerna kan den tekniska och politiska utvecklingen skapa betydande möjligheter till utveckling och välfärd på olika håll i världen.

Vad innebär allt detta för marknaden för Finlands statslån? Den stigande räntenivån har visserligen stött investerarnas intresse för statliga lån när den penningpolitiska återhämtningen har upphört på marknaden. Finland har visat beslutsamhet både när det gäller att agera och planera inom olika politiska sektorer – såväl inom ekonomin som energi- och försvarssektorerna.

Källor till ekonomisk tillväxt

Tillväxtutsikterna på medellång sikt i Finland har varit ett centralt tema redan under en längre tid. I denna årsöversikt över skuldhanteringen behandlar två gästskribenter ämnet från olika synvinklar.

Mika Maliranta skriver om den senaste tidens ökning av antalet medelstora företag som tillämpar, kommersialiserar och växer med ny teknik, vilket kan förutspå tilltagande ekonomisk tillväxt. **Roger Wessman** konstaterar att invandringen har ökat den arbetsföra befolkningen, vilket kan förbättra försörjningskvoten och underskottet i de offentliga finanserna samt – tillsammans med en snabbare ekonomisk tillväxt – avsevärt bromsa upp ökningen av den offentliga skuldkvoten.

Med dessa synpunkter vill vi beskriva potentialen för framtida ekonomisk tillväxt och utsikterna för de offentliga finanserna.

Strategin för skuldhantering och organisationsreformen inom Statskontoret

År 2024 förekom det också operativa vändpunkter i finska statens skuldhantering.

År 2024 förnyade finansministeriet strategin för skuldhantering på medellång sikt. **Pauli Kariniemi** förtydligar grunderna och målen för reformen i sin artikel. Ökningen av den genomsnittliga fixingperioden för skulden förväntas förbättra ränteutgifter-
nas förutsägbarhet, även om den samtidigt ökar förväntningsvärdet för de genomsnittliga kostnaderna för skulden något. Ändringen av strategin stöder också trygghandlet av likviditeten, till exempel genom att stärka kassabufferten.

Vid Statskontoret genomfördes i slutet av 2024 en organisationsreform vars syfte är att stärka Statskontorets kärnuppgifter samt intensifiera och förenhetliga husets verksamhet och organisation. Från och med början av 2025 är Skuldhanteringen en egen avdelning och de statens låne- och borgensförvaltningsuppgifter som tidigare hörde till Finansiering har separerats till en egen avdelning. Samtidigt centraliserades de funktioner för informationsförvaltning och kommunikation som tidigare var utspridda vid Statskontoret.

Utsikter för upplåningen

År 2024 tog finska staten 42,8 miljarder euro i lån från kapitalmarknaden för att täcka budgetstatens behov av upplåning och säkerställa likviditeten i statsfinanserna. Det belopp som finansieras 2025 är ungefär lika stort som ifjol. Bruttoupplåningsbehovet, som också omfattar kortvarig upplåning, uppgår enligt prognosen till 41,9 miljarder euro. På grund av denna likhet är upplåningsstrategin och -operationerna i stor utsträckning desamma som ifjol.

Vårt permanenta mål är att Finlands statslån ska vara attraktiva objekt för investerare. Vi tror att den finska statens höga kreditbetyg, engagemang i tillförlitlig förvaltning och hållbar utveckling kommer att bidra till att statslånen förblir goda placementsobjekt även i framtiden.

Anu Sammallahhti är finansdirektör vid Statskontoret. Hon leder avdelningen Skuldhantering, som omfattar statens upplåning och kassaförvaltning, investerrelationer samt riskhantering av statsskulden.

2

Verksamhetsmiljön

Biträdande direktör **MIKA AROLA**
Finansieringschef **MIKA TASA**

År 2024 var utmanande för den finländska ekonomin och bruttonationalprodukten förväntas ha hållit sig ungefär på samma nivå. I synnerhet det avtagande byggandet försämrade produktionen 2024. Däremot ökade Finlands export trots den utmanande internationella miljön. 2025 förutspås en vändning och BNP börjar klart öka.

Ar 2024 återhämtade sig Finlands export särskilt tack vare den kraftiga tillväxten av sålda tjänster till Asien och Europa. Å andra sidan fortsatte varuhandeln att minska i euroområdet, vilket är en förklaring till den relativt svaga utvecklingen av varuexporten. Finlands bytesbalans var nästan i balans 2024.

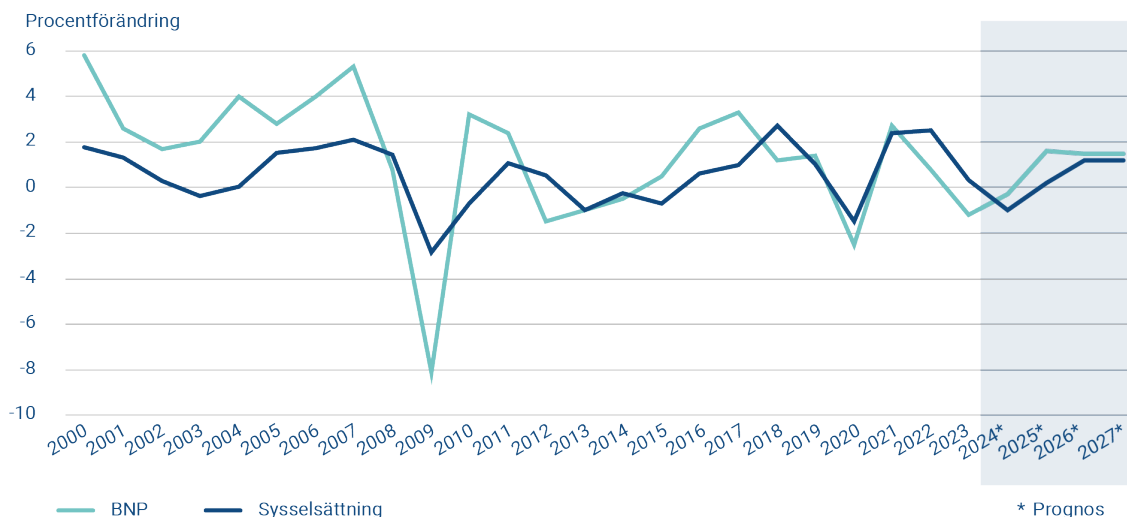
Inflationen avtog betydligt 2024 jämfört med året innan och uppgick till endast 1,6 procent. Pristrycket hölls i schack trots att mervärdesskattesatsen höjdes. Inflationen förväntas förbli måttlig även under de kommande åren. Den långsammare inflationen bidrog till att hushållens realinkomster började öka 2024. Den privata konsumtionen ökade dock inte, eftersom sparandet ökade.

Konsumtionsivern tyngdes ner särskilt av den ökade arbetslösheten. Arbetslöshetsgraden förväntas stiga till 8,3 procent 2024. Antalet lediga arbetsplatser minskade och sysselsättningen försämrades särskilt inom industrin och byggandet. År 2025 förutspås arbetsmarknaden återhämta sig, men sannolikt kommer dock arbetslösheten att minska långsamt. Trots den ökade arbetslösheten förblev sysselsättningsgraden i Finland relativt hög, 76,6 procent, 2024.

Investeringarna beräknas ha minskat 2024, men till följd av de sänkta räntorna väntas en tydlig ökning 2025. Inom byggande har botten förmodligen nåtts. Under den senaste tiden har antalet påbörjade bostadsbyggen i Finland varit mycket lågt. Förutom att byggandet återhämtar sig förutspås att maskin- och anläggningsinvesteringarna börja öka.

Bruttonationalprodukt (BNP) och sysselsättning

Källor: Statistikcentralen, finansministeriet 12/2024

Diagrammet visar information om den årliga förändringen av BNP och sysselsättningsgraden i Finland.

Offentliga finanser

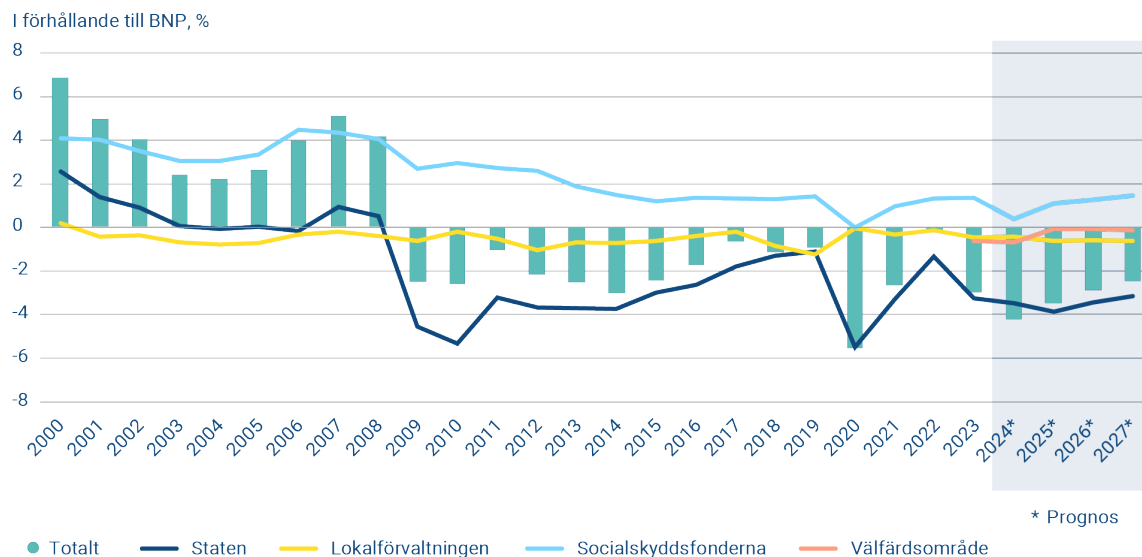
År 2024 var svårt för de offentliga finanserna. Underskottet i de offentliga finanserna förutspås vara 4,2 procent av BNP, medan skuldkvoten i de offentliga finanserna steg till över 82 procent. Skuldsättningen ökade på grund av den svaga ekonomin, de ökade beredskapsutgifterna och effekterna av inflationen under tidigare år. År 2025 förutspås underskottet i de offentliga finanserna minska till 3,5 procent. Försvarsutgifterna ökar utgifterna, men regeringens anpassningsåtgärder för de offentliga finanserna minskar utgifterna och ökar inkomsterna avsevärt.

Av de offentliga samfundens undersektorer uppvisade statsförvaltningen det största underskottet. Utgifterna har ökat bland annat på grund av ökade försvarsutgifter och ökade ränteutgifter för statsskulden. Lokalförvaltningen uppvisade också ett underskott, men socialskyddsfonderna beräknas uppvisa ett överskott 2024.

I slutet av 2024 var Finlands offentliga skuld 82,5 procent av BNP. Skuldkvoten ökade med 5,4 procentenheter jämfört med året innan. Trots regeringens anpassningsåtgärder förväntas skuldkvoten öka ytterligare. Statsskulden var uppskattningsvis 61,2 procent och underskottet i statsfinanserna 3,5 procent av BNP i slutet av 2024. Förhållandet statsskuld/BNP ökade med drygt fyra procentenheter jämfört med året innan.

Offentliga sektorns finansiella sparande

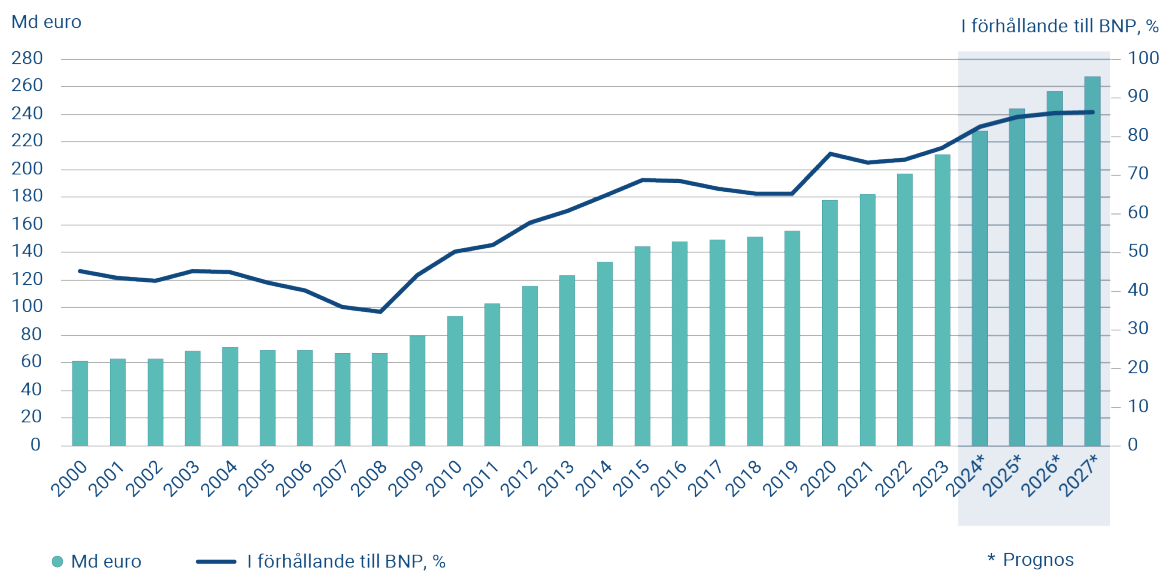
Källor: Statistikcentralen, finansministeriet 12/2024

Diagrammet visar den offentliga sektorns finansiella sparande. Socialskyddsfonderna uppvisar ett överskott, medan staten och lokalförvaltningen uppvisar underskott.

De offentliga samfundens skuld

Källa: Statistikcentralen, finansministeriet 12/2024

Diagrammet visar de offentliga samfundens skuld. De offentliga samfundens skuld uppgick till 227,9 miljarder euro 2024. Skulden i förhållande till BNP uppgick till 82,5 procent.

Den finska staten har begärda kreditbetyg från två kreditvärderingsinstitut: Fitch Ratings och Moody's Ratings. Fitchs kreditbetyg för staten är AA+ med negativa utsikter och Moody's Aa1 med stabila utsikter. Utöver de ovan nämnda har staten flera andra kreditbetyg.

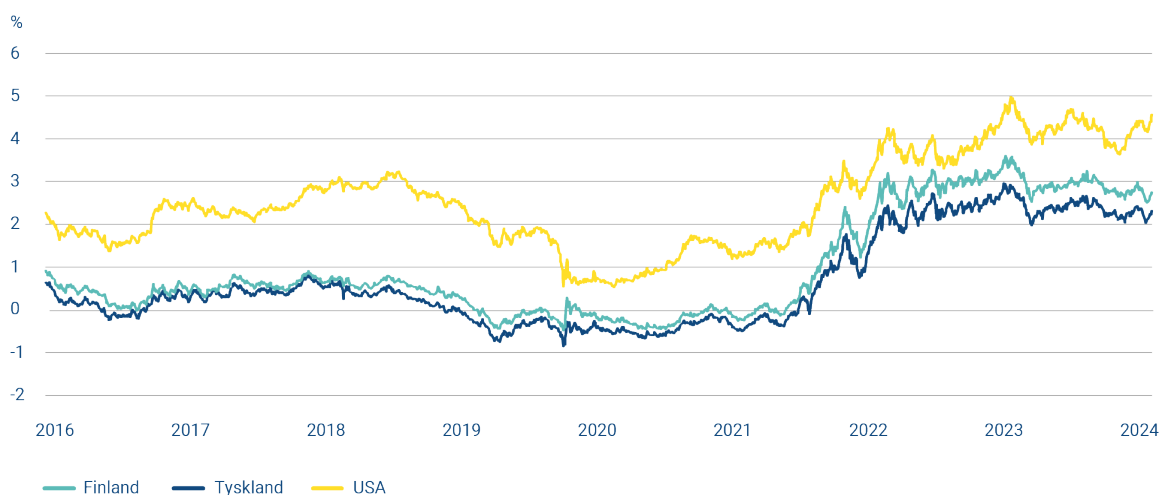
Ränteutveckling

Den långsammare inflationen som fortsatte 2024 fick USA:s centralbank (FED) och Europeiska centralbanken (ECB) att inleda räntesänkningar. Europeiska centralbanken sänkte depositionsräntan tre gånger, i juni, september och december, från 4 procent till 3,25 procent. På motsvarande sätt sänkte FED räntan i september, november och december med sammanlagt en procentenhet. Europeiska centralbanken har avslutat sina penningpolitiska inköpsprogram och omplaceringarna i anslutning till dem. Den senaste av dessa (Pandemic Emergency Purchasing Programme, PEPP) avslutades i slutet av 2024.

Räntenivån för Finlands statsobligationer steg under årets första hälft och sjönk på motsvarande sätt under årets senare hälft, med undantag av december, då räntorna började stiga på nytt. Avkastningen på 10-åriga referenslån uppgick från årets öppningsnivå på 2,66 procent till en högre nivå på 2,74 procent vid årets slut. Avkastningen på Finlands 10-åriga referenslån på eftermarknaden var i genomsnitt 2,85 procent 2024.

Räntor på 10-åriga statsobligationer

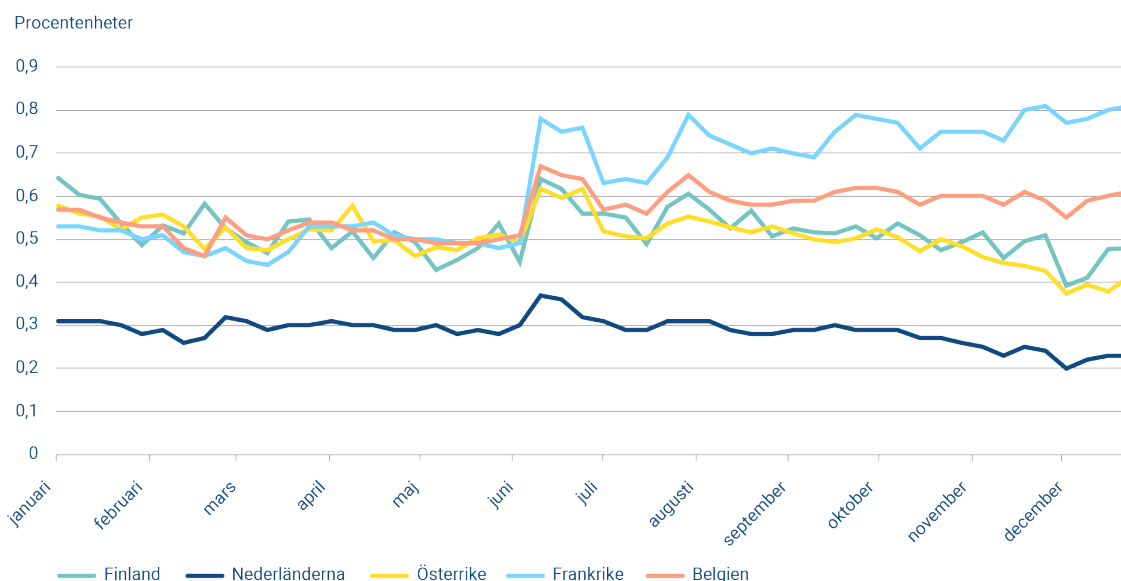
Källa: Macrobond

Diagrammet visar den tioåriga statsobligationsräntan för Tyskland, Finland och USA 2016–2024.

Ränteskillnader mot tyska 10-åriga statsobligationer

Källa: Macrobond

Diagrammet visar ränteskillnader för finska, nederländska, österrikiska, franska och belgiska tioåriga obligationer mot tyska obligationer.

Räntorna på Finlands och Tysklands statsobligationer förblev relativt stabila under året. I USA steg räntorna mot slutet av året. Bidragande faktorer var valet av **Donald Trump** till president i november 2024 och till följd av detta ökade inflationsförväntningar, vilket på motsvarande sätt minskade räntesänkingsförväntningarna. Avslutandet av Europeiska centralbankens inköpsprogram och de stora upplåningsbehoven hos länderna i euroområdet ökade utbudet av statslån, vilket ledde till att ränteskillnaderna mellan statsobligationerna i förhållande till swap-räntorna blev betydligt större under 2024. Ränteskillnaden mellan Finlands 10-åriga referenslån och Tysklands var relativt stabil 2024 och minskade mot slutet av året. En liknande rörelse syntes i de centrala referensstaternas, till exempel Nederländernas och Österrikes spread mot Tyskland.

Utveckling på andrahandsmarknaden

Statskontoret samarbetar intensivt med statens primära marknadsgaranter för att upprätthålla och stärka likviditeten för Finlands benchmarklån. De primära marknadsgaranterna rapporterar antalet kundköp till Statskontoret i formatet Harmonized Reporting Format (HRF) enligt vad som avtalats i Europeiska kommissionens underarbetsgrupp för skuldmarknaden. Rapporteringen sker månadsvis, varefter uppgifterna kombineras och utnyttjas för uppföljning och analys.

Primära marknadsgaranter 2024

Diagrammet visar de finska statens primära marknadsgaranter 2024. Primära marknadsgaranterna har en viktig roll i genomförandet av statens upplåning.

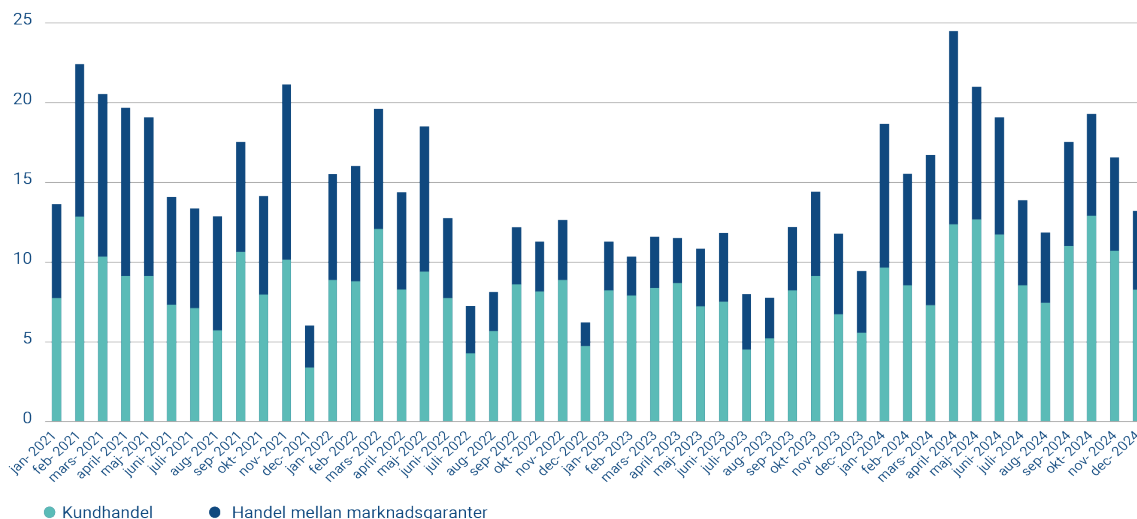
Enligt HRF-uppgifterna steg den totala omsättningen för handeln på andrahandsmarknaden jämfört med 2023. Den årliga omsättningen 2024 var totalt 121,3 miljarder euro (87,6 miljarder 2023). Den genomsnittliga månatliga omsättningen (försäljning och köp) uppgick till 10,1 miljarder euro 2024 (7,3 miljarder euro 2023). I relativa termer var den genomsnittliga månatliga omsättningsvolymen 7,0 procent av den totala utestående stocken av serieobligationer i euro (5,6 procent 2023).

Handeln med finska statens referenslån sker på plattformar för återförsäljare på marknaden mellan banker MTS Finland och BrokerTec. Statskontoret deltar inte i andrahandsmarknadsaktiviteter, och handeln mellan återförsäljare baseras på de primära marknadsgaranternas och övriga marknadsaktörers verksamhet. Den nominella handelsvolymen på interbankmarknaden 2024 var i genomsnitt 7,2 miljarder euro per månad (3,6 miljarder euro 2023).

Statskontoret följer aktivt de primära marknadsgaranternas noteringsverksamhet på andrahandsmarknaden. Statskontoret har fastställt riktlinjer för notering för olika löptider, där marginalen mellan köp- och säljkurs observeras och spåras. Den genomsnittliga marginalen mellan köp- och säljkurs för alla marknadsgaranter beräknas och varje primär marknadsgarant jämförs mot genomsnittet. Statskontoret rapporterar varje vecka analyserade spreaddata om notering av referenslån till de

Omsättning av finska statsobligationer på andrahandsmarknaden

Månatlig volym
(nominalvärde, md euro)

Diagrammet visar omsättningen av finska statsobligationer på andrahandsmarknaden 2021–2024. Den nominella handelsvolymen mellan marknadsgaranter var i genomsnitt 7,2 miljarder euro per månad. Kundernas genomsnittliga handelsvolym per månad var 10,1 miljarder euro.

enskilda banker som är primära marknadsgaranter. Med tanke på de skarpare skillnaderna mellan köp- och säljkurs förbättrades likviditeten för finska statens serieobligationer 2024 jämfört med året innan.

Mika Arola är biträdande direktör vid Statskontoret med ansvar för statsskuldens riskövervakning och juridik.

Mika Tasa är finansieringschef vid Statskontoret med ansvar för statens upplåning och kassahantering.

3

Faktorerna som skapar ekonomisk tillväxt har mognat under ytan

Professor MIKA MALIRANTA

Grunden för produktivitetstillväxt och ekonomisk tillväxt har byggts i företagen i Finland. Vi har nu ett stort antal växande unga medelstora företag som kan förväntas stärka tillväxten betydligt under kommande år. Deras potential börjar framträda när konjunkturläget äntligen normaliseras.

När man orienterar i skogen är det viktigt att hela tiden kontrollera vad man har framför sig för att inte snubbla på stenar och stubbar. Ibland är det ändå skäl att lyfta blicken så att man inte går vilse. Den finanspolitiska debatten handlar ofta mest om konjunktursvängningar inom den närmaste framtiden: inflation, följande löneuppgörelser och förändringar i sysselsättningen. Då är det lätt att glömma de långsiktiga ekonomiska utsikterna, även det som händer under ytan.

Produktivitet och teknologi leder till ekonomisk tillväxt

I Finland behövs framför allt ökad produktivitet i arbetet, dvs. värdeökningen per arbetstimme måste öka jämfört med nuläget. Det betyder att företagen producerar en större mängd varor och tjänster av högre kvalitet per arbetstimme än tidigare. Kvaliteten återspeglas i konsumenternas betalningsvilja och kundnöjdhet. Resultaten av en ökad produktivitet i företagen är att ägarna till företagen får större vinster och arbetstagarna får högre löner. När produktiviteten ökar i företag blir det också enklare att balansera de offentliga finanserna. Ekonomisk tillväxt som grundar sig på ökad produktivitet är också en ekologiskt hållbar tillväxt.

Forskning och utveckling är de första stegen mot ökad produktivitet

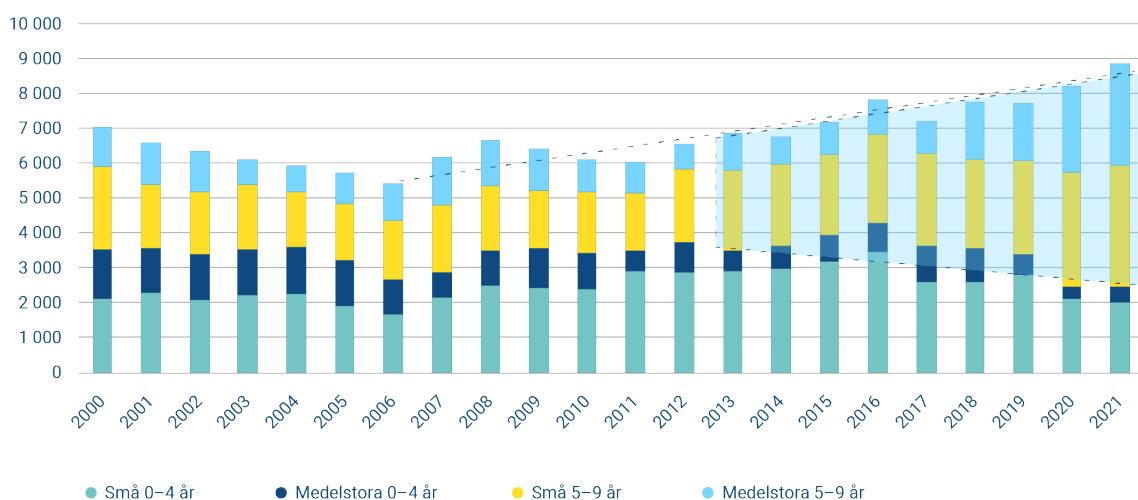
Innan ett företag börjar öka nationalekonomins produktivitet har det ofta gått i genom tre faser. Den första fasen när det gäller att skapa arbetsplatser med hög produktivitet inleds ofta med att företaget satsar på forskning och utveckling.

I början av 2010-talet uppstod exceptionellt många innovativa nya småföretag i Finland. En del av företagen har gjort större satsningar på forskning och redan vuxit till medelstora företag. Samtidigt har företagens forsknings- och utvecklingsverksamhet förnyats. De privata tjänsternas andel har ökat. En allt större del av forsknings- och utvecklingspersonalen har forskarutbildning på doktorsnivå. Grundforskningens andel har varit på uppgång.

Det är intressant att märka att medelstora utlandsägda företag kraftigt har ökat sin forsknings- och utvecklingspersonal i Finland särskilt under den senare hälften av 2010-talet. Det kompetenta multinationella kapitalet med djupa fickor har alltså lagt märke till utvecklings- och tillväxtpotentialen i Finland.

FoU-personal i nya och unga små och medelstora företag

Källa: Fornaro och Maliranta 2023

I diagrammet visas utvecklingen av FoU-personal i nya och unga små och medelstora företag i Finland åren 2000–2021. Den streckade linjen visar trenden för det totala antalet FoU-personal. 'Ramarna' visar hur antalet FoU-personal i unga (5–9 år gamla) små och medelstora företag har utvecklats åren 2013–2021.

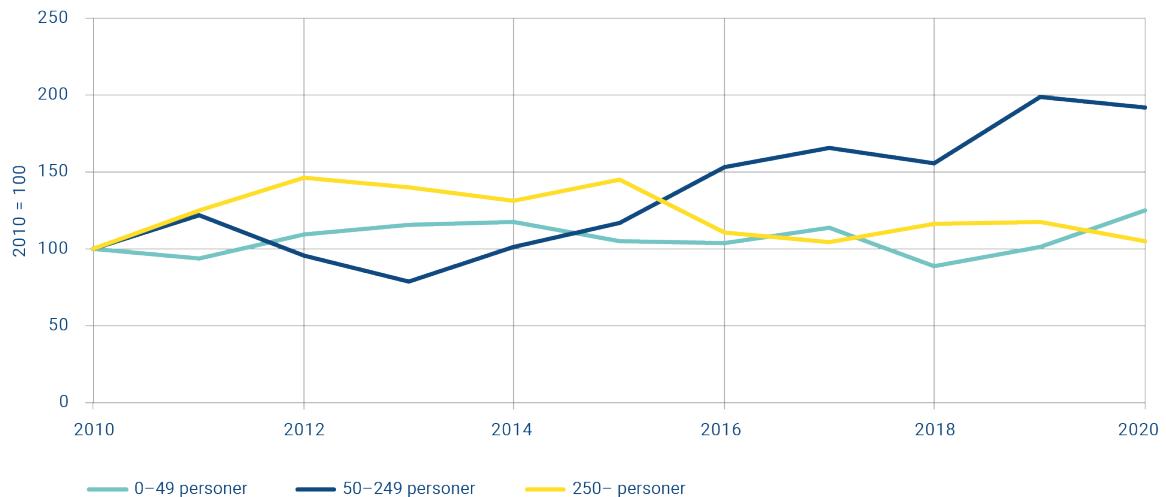
I andra fasen av produktiviteten tillämpas teknologi

I andra fasen införs innovationer som sedan testas på marknaden. Om de nya produkterna visar sig vara av hög kvalitet och produktionssätten effektiva, har företaget förutsättningar för ekonomiskt lönsam verksamhet.

Utlandsägda företags reella forsknings- och utvecklingsutgifter i Finland

Källa: Statistikcentralen

Året 2010 har indexerats till 100

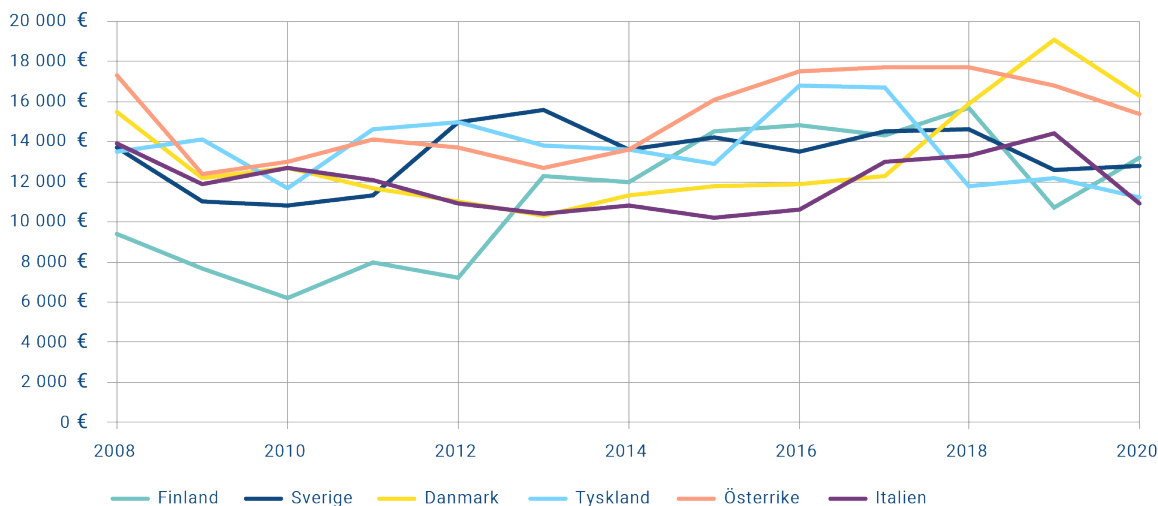
I diagrammet visas utvecklingen av de verkliga FoU-utgifterna för utlandsägda företag i Finland åren 2010–2020.

Nya företag har kommit ut på marknaden i snabb takt samtidigt som företag också har lämnat Finland under 2010-talet. Företagens omsättning har alltså blivit snabbare. Av företagens omsättning minskade andelen nya produkter under första hälften av 2010-talet, men under de senaste åren har denna andel tydligt börjat öka. Eurostats statistik över innovationer visar också att vid en internationell jämförelse har finska företag börjat använda nya teknologier i mycket snabb takt i början av 2020-talet.

”Vid en internationell jämförelse har finska företag börjat använda nya teknologier i mycket snabb takt i början av 2020-talet.”

Utlandsägda företags investeringar per arbetande i mållande

Källa: Eurostat

I diagrammet visas utvecklingen av investeringar per anställd från utländska företag i Finland, Sverige, Danmark, Tyskland, Österrike och Italien åren 2008–2020.

Verkningarna på nationalekonomin syns när de produktiva företagen skalas upp

När forskning och utveckling har gett upphov till teknologi som man lyckats införa på ett framgångsrikt sätt, sporrar företaget ekonomiskt att utvidga sin verksamhet. Andelen företag som snabbt ökat sysselsättningen (minst tio procent per år) har ökat kraftigt i Finland under 2010-talet. Under den senare hälften av decenniet var sådana företags sysselsättningsandel redan större än i Sverige eller Danmark – för att inte tala om Tyskland, Frankrike och Österrike som låg betydligt efter Finland i fråga om detta.

När teknologin har börjat användas framgångsrikt sporrar företagen också att investera i maskiner och anordningar. Företagssektorns produktionskapitalbestånd började växa kraftigt under den senare hälften av 2010-talet. Bland annat utlandsägda företag har också investerat betydligt mer i maskiner och anordningar på arbetsplatserna i Finland under den senare hälften av 2010-talet. De har dessutom skapat ett stort antal nya arbetsplatser i Finland.

Utsikterna är lovande

Grunden för produktivitetstillväxt och ekonomisk tillväxt har byggts i företagen i Finland. Vi har nu ett stort antal växande unga medelstora företag. Utifrån forskningslitteraturen kan vi förvänta oss att företag av detta slag ytterligare kommer att stärka den ekonomiska tillväxten avsevärt under kommande år. Deras potential borde framträda när konjunkturläget äntligen normaliseras.

Det finns alltså fortfarande faktorer som skapar ekonomisk tillväxt. Nu är det viktigt att säkerställa att de får stärka tillväxten i Finland under kommande år.

Mika Maliranta (FD, ekonomi) är direktör för Forskning om arbete och ekonomi LABORE och professor vid Jyväskylä universitet. Hans forskning och undervisning har fokuserat på faktorer som skapar ekonomisk tillväxt: produktivitetstillväxt och verksamheten på arbetsmarknaden. Han är också ordförande för OECD:s arbetsgrupp för branschanalys, vice ordförande för rådet för bedömning av lagstiftningen och medlem i produktivitetsnämnden.

4

Upplåning

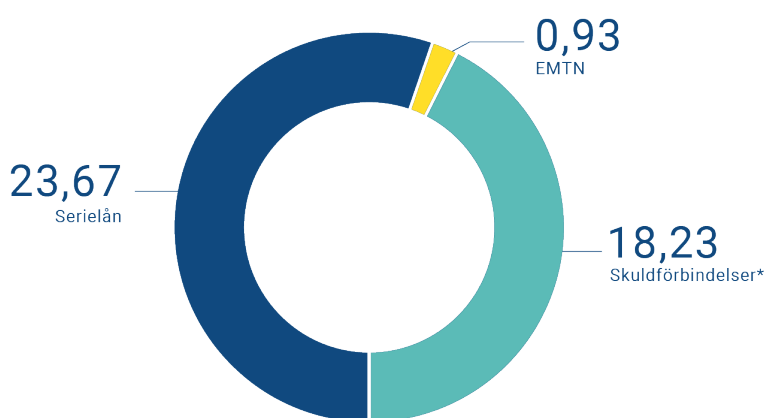
Finansdirektör **ANU SAMMALLAHTI**
Finansieringschef **MIKA TASA**

År 2024 uppgick finska statens realiserade bruttoupplåning till 42,8 miljarder euro. Av detta belopp utgjorde emissionen av långfristiga lån 57 %, dvs. 24,6 miljarder euro. Resten, 43 %, dvs. 18,2 miljarder euro, utgjordes av kortfristig upplåning. Den realiserade nettoupplåningen uppgick till 12,58 miljarder euro.

Statens bruttoupplåningsbehov fortsätter vara över 40 miljarder euro ännu 2025, varefter det årliga behovet enligt prognoserna sjunker till 35–39 miljarder euro. Vid årets slut uppgick statsskulden till cirka 169 miljarder euro.

Statens upplåning 2024

Emissioner per instrumenttyp, miljarder euro

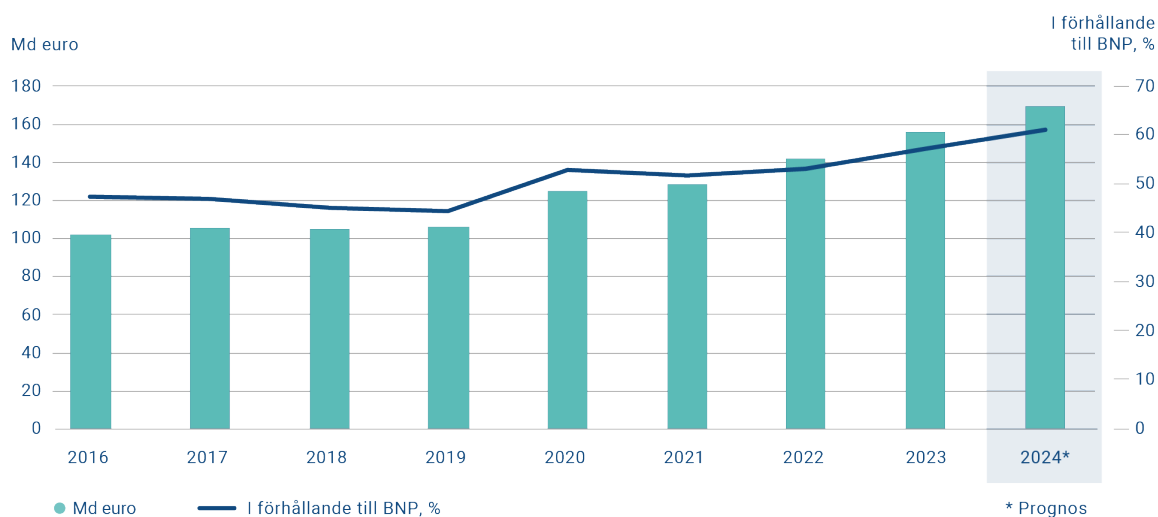

* Inkluderar inte upplåning för statliga fonder, statens affärsverk och emission av skuldförbindelser som förfallit under året

Den realiserade bruttoupplåningen uppgick till 42,83 miljarder euro 2024. Av detta belopp utgjorde långfristig upplåning 24,60 miljarder euro medan kortfristig upplåning utgjorde 18,23 miljarder euro.

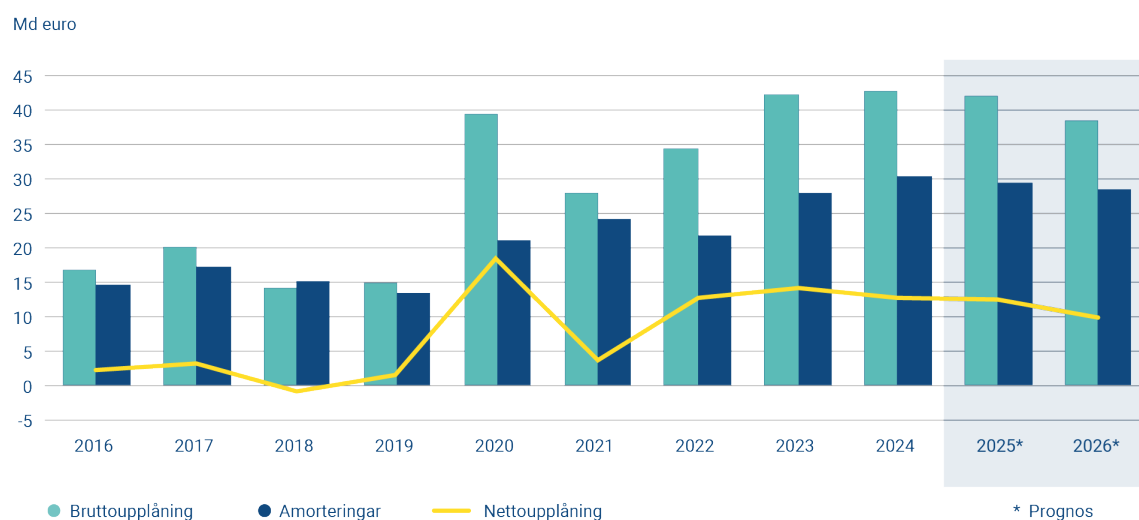
Enligt finansministeriets prognos uppskattas nettoupplåningsbehov för 2025 vara 12,50 miljarder euro. Då amorteringarna uppgår till 29,46 miljarder euro är bruttoupplåningsbehovet för innevarande år 41,96 miljarder euro.

Statsskuld

Diagrammet visar volymen av Finlands statsskuld och skulden i förhållande till BNP 2016–2024. I slutet av 2024 uppgick statsskulden till 169,41 miljarder euro. Skulden i förhållande till BNP uppgick till 61,20 procent.

Amorteringar och nettoupplåning

Diagrammet visar den årliga bruttoupplåningen, amorteringar och nettoupplåningen 2016–2026. År 2024 var amorteringarna 30,25 miljarder euro och nettoupplåningen uppgick till 12,58 miljarder euro.

Upplåningstrategi

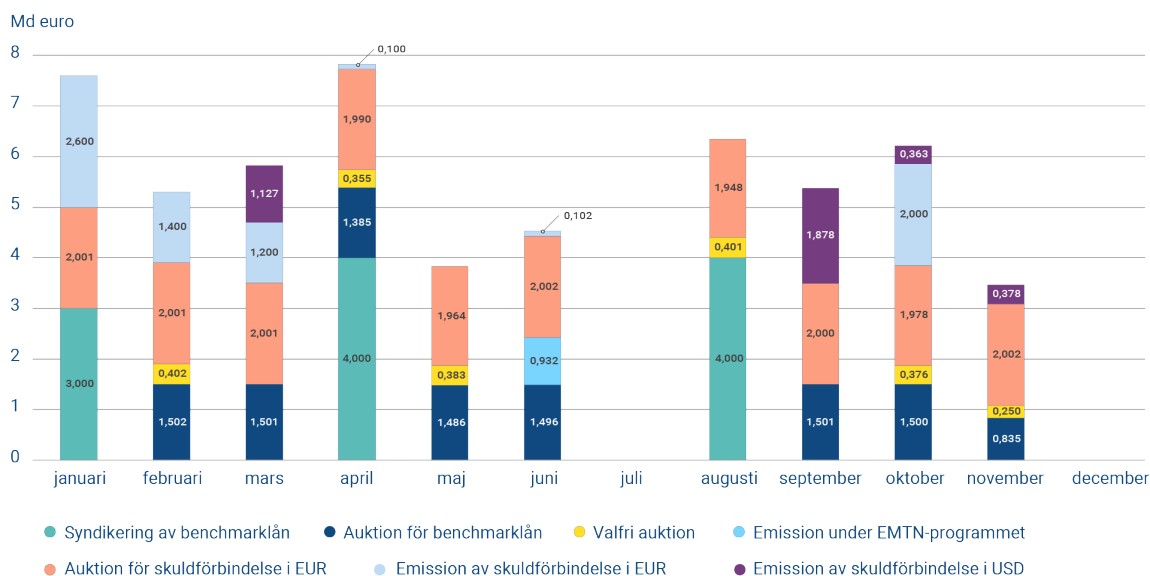
Finlands upplåningsstrategi bygger på emissioner av benchmarklån i euro. Upplåning som baseras på benchmarklån och sker på grossmarknaderna är kostnadseffektivt för staten eftersom lånestockar är stora. Då skapar förstaemissioner en diversifierad investerarbass och marknadsgarantering stödjer prisbilden och likviditeten på sekundärmarknaderna.

Nya benchmarklån emitteras i syndikerad form. Stockarna av befintliga benchmarklån ökas senare med auktioner. Det finns även ett emissionsprogram för obligationer i utländsk valuta: EMTN-programmet (Euro Medium Term Note, EMTN). Finland har förbundit sig att även emittera i andra valutor än euro för att komplettera den eurodenominerade upplåningen och betjäna en bredare investerarbass. Emissioner i andra valutor beror dock på marknadssituationen och på kostnaderna för upplåningen som är rimliga jämfört med emissioner i euro.

Statens nuvarande upplåningsbehov har underlag för tre nya syndikeringar för benchmarklån i euro per år, auktioner om benchmarklån och ett benchmarklån i US-dollar. Den kortfristiga finansieringen genomförs genom emittering av statens skuldförbindelser. Staten emitterar årligen ett 10-årigt lån och för att stöda en referenskurva upp till 30 år, kommer emissioner av benchmarklån om 15, 20 och 30 år att genomföras årligen med förbehåll för marknadssituationen. År 2025 emitterade Statskontoret ett nytt 20-årigt benchmarklån redan i januari. Den tredje nyemissionen under innevarande år görs antingen i ett segment på 7 eller 15 år så att inlösningprofilen för statliga lån är balanserad. Som komplement till den långsiktiga upplåningen i euro planeras ett benchmarklån i US-dollar, såvida marknadsförhållandena tillåter. Andelen kortfristig upplåning, dvs. statens skuldförbindelser, uppskattas stå för omkring 45 procent av den årliga bruttoupplåningen.

”Upplåning som baseras på benchmarklån och sker på grossmarknaderna är kostnadseffektivt för staten eftersom lånestockar är stora.”

Emissioner 2024

Diagrammet visar Statskontorets emissioner under 2024. Finland emitterade tre nya benchmarklån i euro, ett nytt dollarlån, och arrangerade åtta auktioner. Den kortfristiga upplåningen genomfördes genom emission av skuldförbindelser.

Statskontorets mål är att Finland ska behålla sitt rykte på den globala marknaden som en av de tillförlitliga och godkända låneemittenterna och därmed fortsättningsvis tillgodose efterfrågan på finska statsobligationer i framtiden.

Upplåningsoperationer och investerarnas efterfrågan

År 2024 emitterade Finland tre nya eurodenominerade benchmarklån och en obligation denominerad i dollar. Under året ordnades sammanlagt 14 auktioner för benchmarklån. Den kortfristiga finansieringen genomfördes genom skuldförbindelseauktioner och ECP-emissioner.

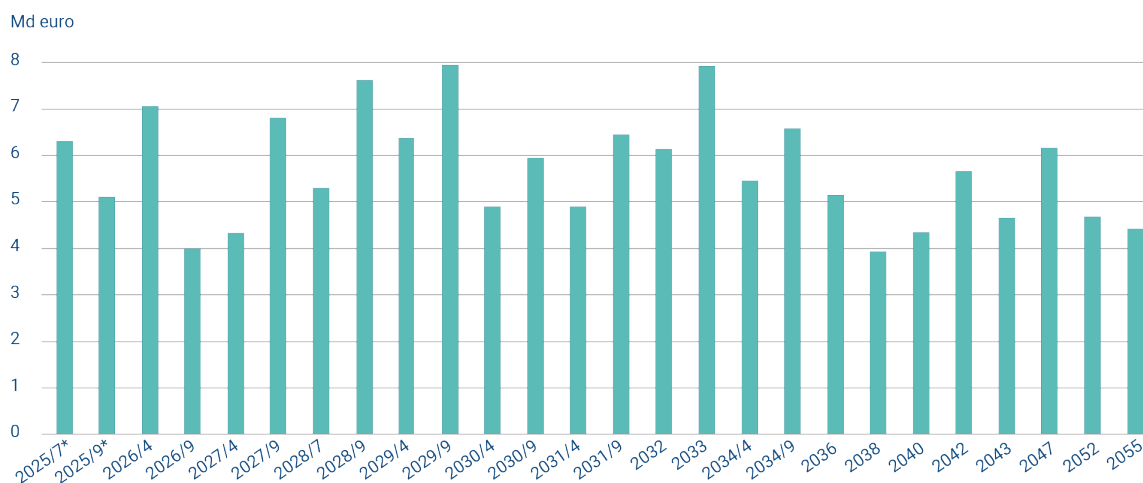
Årets första syndikerade benchmarklån var ett nytt 30-årigt benchmarklån på tre miljarder euro på förfalldagen den 15 april 2055. Lånet har en nominell ränta på 2,95 procent. Till huvudorganisatörer för emissionen valdes de fem primära marknadsgaranter som klarade sig bäst året innan och de resterande åtta utsågs till en försäljningsgrupp. Lånets orderbok ökade vid emissionen till över nio miljarder euro och innehöll anbud från över 100 investerare. Det nya lånet har tills vidare den längsta

lånnetiden på räntekurvan för Finlands statsobligationer och det väckte stort intresse särskilt bland pensionsfonder och kapitalförvaltare.

Årets andra emission i syndikerad form i slutet av april gällde som förväntat ett nytt 10-årigt benchmarklån som förfaller till betalning den 15 september 2034. Lånet prissattes vid emissionen med till 20 avkastningspoäng över euroswapkurvan och avkastningen blev 3,016 procent. Lånets orderbok ökade vid emissionen upp till 23 miljarder euro och innehöll anbud från över 160 investerare. Den starka efterfrågan gjorde det möjligt att öka lånets storlek från normala tre miljarder euro till fyra miljarder euro.

Den tredje syndikerade emissionen av eurodenominerade benchmarklån 2024 var ett nytt femårigt lån som emitterades i augusti. Lånet prissattes med 10 räntepoäng över euroswapkurvan, med en avkastning på 2,550 procent. Lånet förfaller till betalning den 15 april 2030. Orderboken ökade till över 10 miljarder euro och innehöll anbud från över 80 investerare och på grund av den starka efterfrågan ökades lånets storlek även i denna emission till fyra miljarder euro.

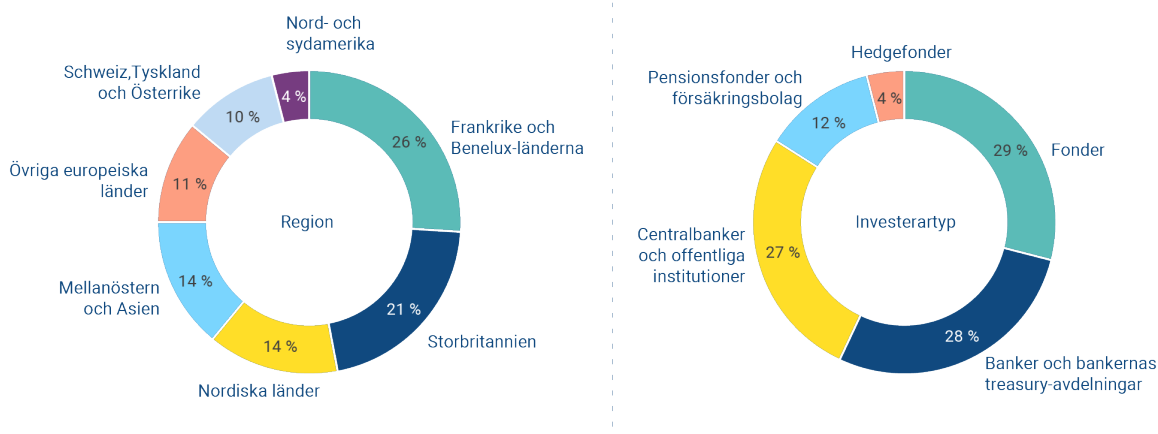
Benchmarklån

* Serielån

Diagrammet visar alla utestående serieobligationer som har emitterats av Statskontoret. Av dessa är huvuddelen benchmarklån.

Deltagande i syndikerade emissioner 2024

Diagrammet visar investerarnas deltagande i syndikerade emissioner 2024 efter region och investertyp.

I juni emitterade finska staten en ny obligation denominerad i dollar för första gången sedan 2020. Den amerikanska obligationen i dollar förfaller den 2 juli 2034 och uppgår till en miljard dollar. Lånets avkastning vid emissionen var 4,399 procent, vilket var 55 avkastningspoäng över mid swap-räntan (USD SOFR-räntan) och 15,7 avkastningspoäng över lånet på 4,375 procent från Förenta staterna som förfaller till betalning den 15 maj 2034. Den dollardenominerade obligationen kompletterar finska statens upphandling i euro. Det tjänar till att sprida ut investerarbasen, eftersom med ett lån i dollar kan staten nå mer global investerarkrets än med lån i euro.

Auktioner

Utöver syndikerade emissioner på primärmarknaden ordnade Statskontoret regelbundna auktioner om benchmarklån, vars datum publiceras ett kvartal om gången på webbplatsen statsskuld.fi. År 2024 ordnades åtta sedvanliga auktioner om benchmarklån och sex så kallade valfria auktioner (Optional Reverse Inquiry, ORI), som man fortsatte ordna i och med det positiva mottagandet. Vid alla auktioner ökade stockarna av benchmarklån som redan fanns på marknaden. Fem av de vanliga auktionerna hölls under årets första hälft och tre under årets senare hälft.

Vid auktionerna om benchmarklån 2024 samlade finska staten in sammanlagt 13 373 miljoner euro, varav 2 167 miljoner euro kom från ORI-auktioner. Vid alla

auktioner auktionerades två separata obligationer med olika löptider inom samma auktion. Förhållandet mellan köpeanbudet som beskriver efterfrågan på lånet och det auktionerade beloppet varierade mellan 1,19 och 2,47 (ORI-auktionerna undantagna). Emissionsbeloppen uppgick till mellan 414 och 971 miljoner euro per lån per auktion (med undantag av ORI-auktioner).

Auktioner om benchmarklån

Auktionsdagen	Förfalloår	Emissionsvolym mn. euro	Avkastning	Teckningskvot
8.2.2024	2028	151	2,595 %	4,01
8.2.2024	2034	251	2,863 %	2,55
20.2.2024	2029	751	2,694 %	1,58
20.2.2024	2033	751	2,833 %	1,95
19.3.2024	2029	531	2,740 %	1,99
19.3.2024	2033	970	2,872 %	1,34
4.4.2024	2032	185	2,811 %	2,09
4.4.2024	2042	170	3,083 %	1,21
16.4.2024	2029	805	2,762 %	1,35
16.4.2024	2055	580	3,125 %	1,45
21.5.2024	2029	771	2,854 %	1,45
21.5.2024	2034	715	2,996 %	1,73
30.5.2024	2026	190	3,190 %	2,06
30.5.2024	2047	193	3,285 %	1,60
11.6.2024	2034	856	3,262 %	1,19
11.6.2024	2055	640	3,389 %	1,34
29.8.2024	4/2029	100	2,483 %	6,51
29.8.2024	9/2029	301	2,491 %	5,65
17.9.2024	2029	971	2,331 %	1,97
17.9.2024	2034	530	2,581 %	1,92
15.10.2024	2030	900	2,438 %	1,68
15.10.2024	2034	600	2,713 %	2,35
24.10.2024	2034	25	2,719 %	21,4
24.10.2024	2040	351	3,029 %	1,34
19.11.2024	2029	421	2,372 %	2,89
19.11.2024	2034	414	2,763 %	2,47
28.11.2024	2027	50	2,128 %	2,60
28.11.2024	2055	200	2,870 %	1,55

Tabellen visar auktioner av benchmarklån.

Valfria auktioner

Statskontoret inledde valfria auktioner om benchmarklån (Optional Reverse Inquiry, ORI) i mars 2023 och fortsatte ordna dem 2024 på basis av den positiva responsen från de primära marknadsgaranterna. Syftet med en ORI-auktion är att stödja likviditeten på marknaden genom att erbjuda marknadsgaranterna en regelbunden möjlighet att på primärmarknaden även skaffa sådana statliga lån som redan emitterats för en längre tid tillbaka. Inom kundhandeln stöds likviditeten på marknaden för Finlands statliga obligationer av att de primära marknadsgaranternas förmåga att tillgodose efterfrågan på investerare förbättras i dessa enskilda lån.

En ORI-auktion ordnas endast om bankerna uttrycker sitt intresse för vissa benchmarklån före den planerade auktionsdagen. Högst två olika referenslån säljs åt gången och auktionens maximibelopp är 400 miljoner euro.

Kortfristig upplåning

Statskontoret emitterar skuldförbindelser i euro och US-dollar via banker som ingår i den finska statens skuldförbindelseprogram (Treasury Bill Dealer Group). Kortfristig upplåning görs utifrån statens finansieringsbehov.

Statens skuldförbindelser i euro (RFTB) emitteras genom auktion. Vid auktioner kan motparter i Treasury Bill Dealer Group lämna köpebud. Efter att auktionen avslutats fastställer Statskontoret en gräns för avkastningsnivån och de köpebud som underskrider denna nivå godkänns till fullt belopp.

År 2024 genomförde Statskontoret tio skuldförbindelseauktioner. Det totala finansieringsbeloppet som samlades in genom skuldförbindelseauktionerna uppgick till 19 887 miljoner euro, inklusive statens affärsverks upplåning.

Auktioner om skuldförbindelser

Auktionsdagen	Förfallodag	Emissionsvolym mn. euro	Avkastning	Teckningskvot
9.1.2024	13.8.2024	1 001	3,660 %	1,55
9.1.2024	13.11.2024	1 000	3,465 %	1,39
13.2.2024	13.8.2024	1 001	3,780 %	2,26
13.2.2024	13.11.2024	1 000	3,630 %	1,96
12.3.2024	13.2.2025	1 001	3,540 %	1,64
12.3.2024	13.11.2024	1 000	3,685 %	2,25
9.4.2024	13.2.2025	1 000	3,545 %	1,44
9.4.2024	13.11.2024	990	3,680 %	1,80
14.5.2024	13.2.2025	1 147	3,570 %	1,56
14.5.2024	13.11.2024	817	3,650 %	2,02
4.6.2024	13.2.2025	984	3,560 %	1,77
4.6.2024	13.5.2025	1 018	3,485 %	1,54
13.8.2024	13.2.2025	972	3,330 %	1,89
13.8.2024	13.5.2025	976	3,140 %	1,77
10.9.2024	13.5.2025	1 040	3,070 %	1,48
10.9.2024	13.8.2025	960	2,895 %	1,47
8.10.2024	13.5.2025	978	2,950 %	1,49
8.10.2024	13.8.2025	1 000	2,825 %	1,63
12.11.2024	13.5.2025	1 001	2,830 %	1,34
12.11.2024	13.8.2025	1 001	2,630 %	1,29

Tabellen visar auktioner av skuldförbindelser.

Statskontoret kan även emittera skuldförbindelser vid andra tillfällen, beroende på efterfrågan och finansieringsbehoven. Statskontoret fastställer då emissionens avkastningsnivå. Emissionsmetoden liknar Euro Commercial Paper (ECP)-programmet. Skuldförbindelser i ECP-format kan emitteras i två valutor: euro och US-dollar.

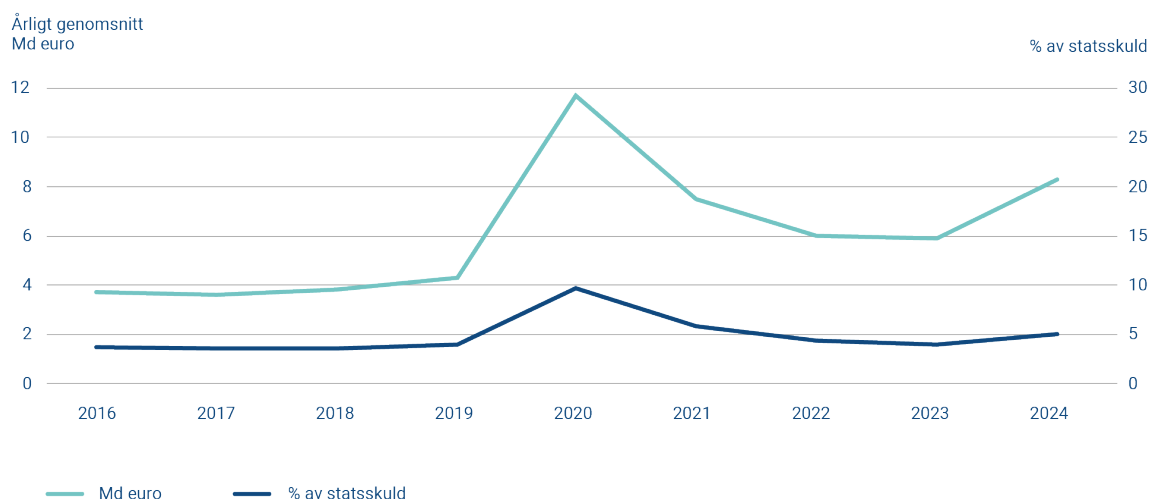
År 2024 genomfördes upplåning i ECP-format i såväl euro som US-dollar på basis av prissättningen och efterfrågan. Bruttobeloppet för ECP-emissionen i US-dollar var 4,1 miljarder och 7,4 miljarder euro.

Den genomsnittliga löptiden i ECP-emissionen i US-dollar var 7,8 månader och i ECP-emissionen i euro 8,0 månader. I slutet av 2024 var stockarna av statsskuldförbindelser 4 120 miljoner US-dollar och 15 380 miljoner euro (motsvarande siffror 2023: 1 800 miljoner US-dollar och 19 062 miljoner euro).

Kassaförvaltning

Statens likvida medel varierar dagligen enligt statens inkomst- och utgiftsflöden. Kassareservernas belopp baseras på begränsningarna av nettokassaflöden utan täckning och en bedömning av tillräcklig likviditet. Statens genomsnittliga kassa växte 2024 tack vare de ändrade anvisningarna för skuldhantering där statens likviditetsgränser stramades åt. Mer om strategiändringen för skuldhantering finns i kapitel 7 i översikten.

Likvida kassamedel

Den genomsnittliga storleken på kassareserverna var 8,3 miljarder euro eller 5,0 procent av skulden 2024.

Egentliga kassaflöden visar både månatliga och årliga periodvisa mönster på grund av ett tidsglapp mellan inkomster och utgifter. Förändringar i budgetunderskottet under räkenskapsåret påverkar också likviditetsförvaltningen genom förändringar i upplåningskraven.

Eftersom fokuset ligger främst på en tillräcklig likviditet kan den egentliga upplåningen avvika från det budgeterade för räkenskapsåret på grund av flera orsaker. Skillnaden kan till exempel bero på att överförda bidrag som budgeterats för ett specifikt år och används under flera år. År 2024 överskred statens faktiska upplåning det budgeterade beloppet med cirka 600 miljoner euro, medan man i statens kassaförvaltning förberedde sig inför årsskiftet med en större kassabuffert.

Fram till början av 2024 användes sig staten av ränteswapavtal för hantering av statsskulden. Mot kreditrisken som är förknippad med dessa skyddar man sig med säkerheter. Skillnaden mellan de säkerheter som staten ställt och de säkerheter som erhållits från motparten utgörs av statens likvida säkerheter, som varierar beroende på förändringar i räntenivån. Antalet säkerheter som staten ställt minskade under 2024, vilket minskade det årliga upplåningsbehovet.

Statens likvida medel investeras huvudsakligen i centralbanken, som depositioner i banker eller genom trepartsrepoarrangemang i kortfristiga löptider. Med trepartsrepor avses depositioner som gjorts hos godkända motparter och för vilka en tryggande värdepapperssäkerhet har ställts. Hanteringen av säkerheter sköts av en tredje part, till exempel en värdepapperscentral.

Likviditetsförvaltningen bygger i stor utsträckning på kassaflödesprognosen. Alla statliga redovisningsenheter prognostiserar intäkter och utgifter för den kommande tolv månadersperioden i Rahakas-systemet som administreras av Statskontoret. Statskontoret fattar beslut som rör likviditetsförvaltningen med utgångspunkt i dessa data.

Anu Sammallahhti är finansdirektör och avdelningschef för skuldhantering vid Statskontoret.

Mika Tasa är finansieringschef för upplåning och likviditetshantering vid Statskontoret.

5

Ökad invandring förbättrar Finlands offentliga finanser en smula

Ekonom **ROGER WESSMAN**

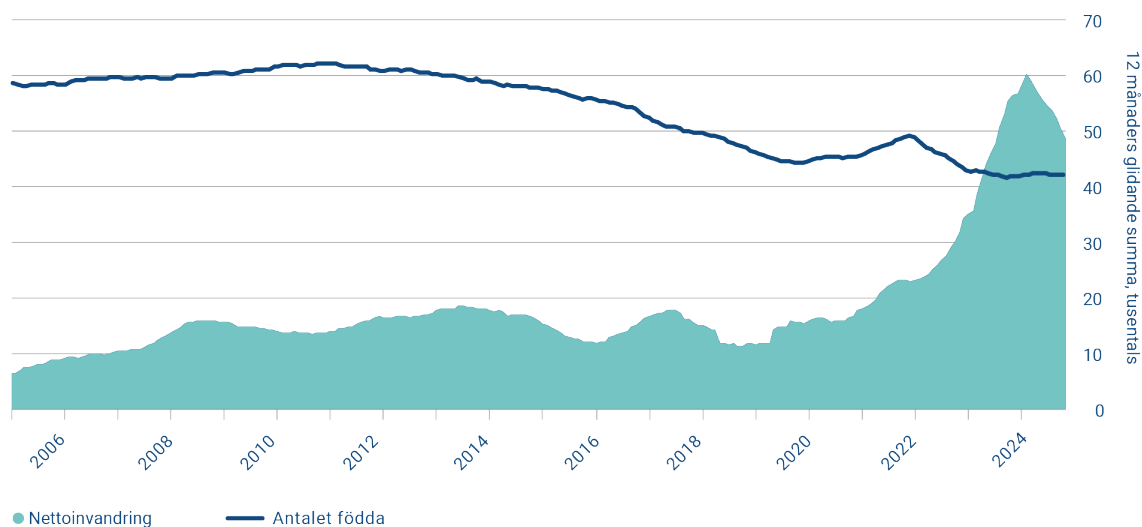
En överraskande snabb ökning av invandringen under de senaste åren har stoppat minskningen av befolkningen i arbetsför ålder i Finland. Om nettoinvandringen fortsätter snabbare än tidigare förväntat kan den potentiella tillväxttakten öka med upp till en halv procentenhet. En lägre försörjningskvot skulle minska den offentliga sektorns underskott och, i kombination med snabbare ekonomisk tillväxt, avsevärt bromsa ökningen av skuldkvoten.

Den förväntade snabba åldringen av befolkningen har länge varit en nyckelfråga för Finlands offentliga finanser. Befolkningen i arbetsför ålder började minska i takt med att efterkrigsgenerationen åldrades. Efterkrigstidens babyboom var särskilt drastisk i Finland, eftersom de flesta potentiella fäder tjänstgjorde under andra världskriget. En gradvis minskning av fertiliteten verkade leda till att arbetskraftsutbudet skulle fortsätta att minska under överskådlig framtid.

Tvärtemot prognoserna slutade befolkningen i arbetsför ålder att minska 2022 och har ökat med cirka en halv procent under de senaste två åren. Detta förklaras av ökad invandring.

Invandring och fruktsamhet

Källor: Macrobond, Statistikcentralen

Diagrammet visar utvecklingen av Finlands nettoinvandring och antalet födda från 2006 till 2024.

Inte bara en tillfällig lyckträff

Toppen i nettoinvandringen 2023 beror delvis på flyktingar från kriget i Ukraina. Invandringen började dock öka före kriget, och den årliga nettoinvandringen har varit dubbelt så stor som under det senaste decenniet, även utan ukrainare.

Finländska arbetsgivare har blivit alltmer intresserade av att söka arbetskraft från utlandet på grund av en stramare arbetsmarknad. Trycket att rekrytera utländska arbetstagare ökade mot slutet av förra decenniet, när ekonomin återhämtade sig från den långvariga lågkonjunkturen efter finanskrisen och arbetslösheten minskade. Reserestriktioner under pandemin fördröjde dock ökningen av invandringen fram till 2022.

Den nuvarande regeringen är tydligt medveten om behovet av internationell rekrytering. Den strävar till exempel efter att förkorta tiden för godkännande av arbetstillstånd och öka tillgången på engelskspråkig utbildning och dagvård.

Den ekonomiska nedgången på grund av ECB:s räntehöjningar har dämpat efterfrågan på utländsk arbetskraft, särskilt inom byggsektorn. Att nettoinvandringen trots detta har förblivit stor ger ytterligare stöd åt uppfattningen att vi har sett en förskjutning mot permanent snabbare invandring.

”Den nuvarande regeringen är tydligt medveten om behovet av internationell rekrytering.”

Ökad tillväxt

Baserat på den senaste utvecklingen beräknar Statistikcentralen att den årliga tillväxten i befolkningen i arbetsför ålder kan bli en halv procentenhet större än vad Statistikcentralen förutspådde 2021. Prognosen antar att invandringen kommer att stanna på nuvarande nivå, fränsett ukrainska flyktingar. Finansministeriet har en betydligt konservativare syn på den framtida invandringen i sina ekonomiska prognoser.

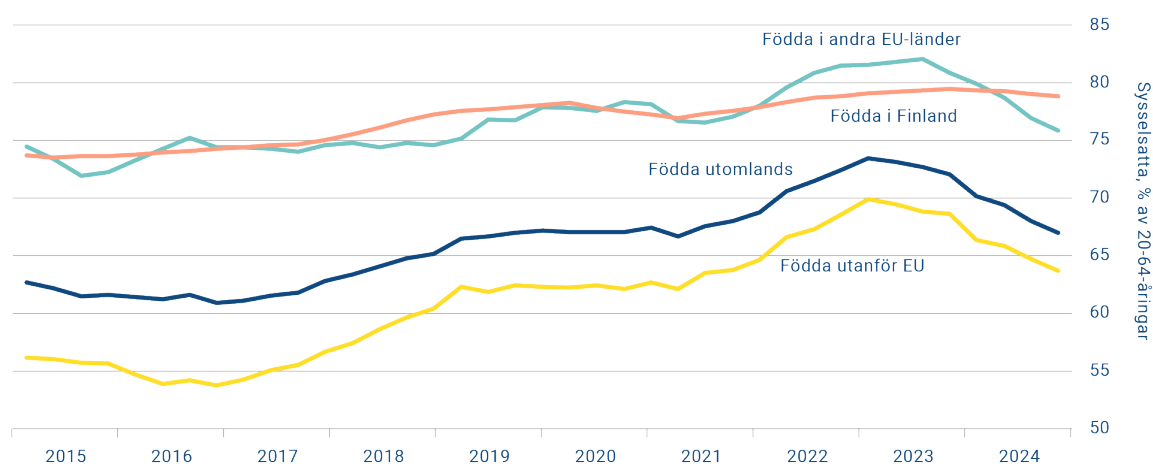
Effekten på BNP-tillväxten beror på invandrarnas sysselsättningsgrad och hur produktivt de sysselsätts. I genomsnitt är sysselsättningsgraden för utlandsfödda invånare ungefär tio procentenheter lägre än för infödda finländare. Den genomsnittliga timlönen för utlandsfödda arbetstagare är också femton procentenheter lägre än för infödda arbetstagare, vilket tyder på att de utför mindre produktivt arbete. Finansministeriet antar därför att ökningen av BNP-tillväxten skulle vara märkbart mindre än ökningen av befolkningen i arbetsför ålder.

Sysselsättningsgraden för utlänningar varierar dock avsevärt beroende på anledningen till invandringen. Flyktingar har ofta haft stora svårigheter att hitta betalt arbete. Utlänningar som beviljats uppehållstillstånd för arbete har till och med en högre sysselsättningsgrad än infödda invånare. Utlänningar som kommer för att studera får i regel också snabbt arbete.

Den genomsnittliga inkomsten för arbetsrelaterade invandrare är till och med något högre än för infödda invånare, trots deras lägre genomsnittslön, eftersom de arbetar fler timmar i genomsnitt. BNP-tillväxten till följd av ökande arbetsrelaterad invandring kan därför mycket väl vara lika stor som ökningen av befolkningen i arbetsför ålder.

Sysselsättningsgrader efter ursprungsland

Källor: Macrobond, Eurostat

I diagrammet visas utvecklingen av sysselsättningsgrader för dem som är födda utomlands, födda i andra EU-länder, födda utanför EU och födda i Finland åren 2015–2024.

Eftersom arbete och utbildning har blivit de främsta drivkrafterna för invandring har skillnaden i sysselsättningsgrad mellan utlandsfödda och infödda invånare krympt kraftigt under det senaste decenniet. Den nyligen skedda nedgången påminner dock om att invandrares sysselsättning också är mycket känslig för konjunkturcykeln.

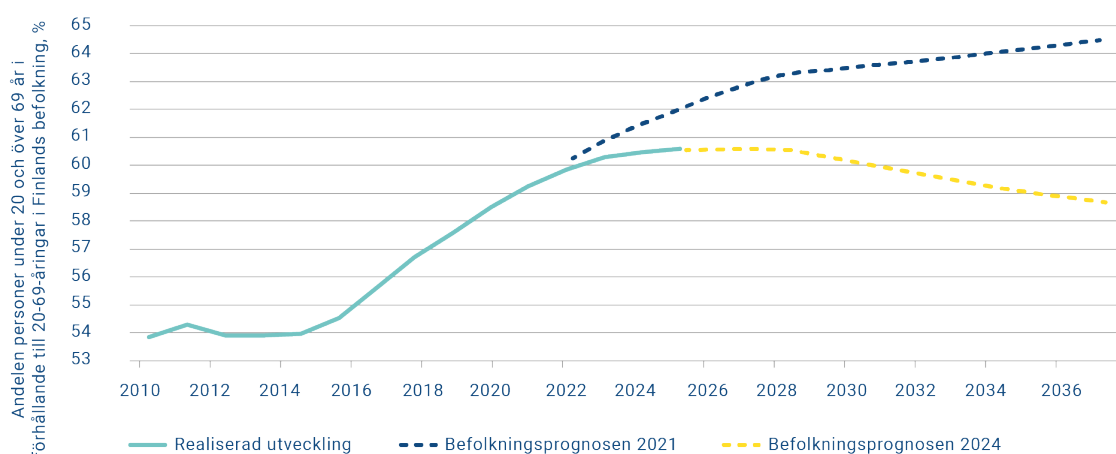
Sysselsättningsgraden för infödda invånare har också ökat avsevärt i Finland under det senaste decenniet. En viktig anledning till detta är flera reformer som syftar till att höja pensionsåldern. Medianåldern för pensionering steg från 63,1 år 2017 till 64,3 år 2023 och förväntas fortsätta att stiga i takt med att den lägsta pensionsåldern gradvis höjs.

Mindre underskott, mindre skuld

Den ökade invandringen har en tydlig positiv inverkan på förhållandet mellan icke-arbetsför och arbetsför befolkning, dvs. försörjningskvoten, eftersom invandrarna är betydligt yngre än befolkningen som helhet. Statistikcentralen förutspår nu att försörjningskvoten kommer att minska under det kommande decenniet. Försörjningskvoten år 2035 förväntas vara nio procent lägre än vad som antogs 2021.

Demografisk försörjningskvot

Källor: Macrobond, Statistikcentralen

I diagrammet visas utvecklingen av Finlands försörjningskvot under åren 2010–2024 samt två prognoser fram till 2036. Försörjningskvoten visas i diagrammet som andelen av befolkningen under 20 år och över 69 år i förhållande till den arbetsföra befolkningen.

En minskande försörjningskvot skulle förbättra i synnerhet tillståndet för det lagstadgade pensionssystemet, vilket skulle lätta trycket på att höja socialförsäkringsavgifterna. Statsfinanserna skulle också förbättras eftersom kostnaderna för vård av äldre skulle fördelas över ett större antal skattebetalare.

Även utan någon minskning av det offentliga underskottet skulle en snabbare BNP-tillväxt innebära att skuldkvoten skulle öka i mindre grad än vad som antagits tidigare. En ökning av den årliga BNP-tillväxten med en halv procentenhet skulle på tio år leda till en nästan fem procentenhet lägre skuldkvot än den annars skulle vara.

Även om det inte är någon dunderkur, skulle snabbare invandring därför kunna hjälpa regeringen väsentligt i dess ansträngningar att stabilisera den offentliga skulden.

Roger Wessman är oberoende ekonomisk konsult. Han har följt den finländska ekonomin och de offentliga finanserna i över trettio år i olika befattningar, däribland som chefsekonom för Nordea och Evli Bank.

6

Principer för riskhantering

Biträdande direktör MIKA AROLA

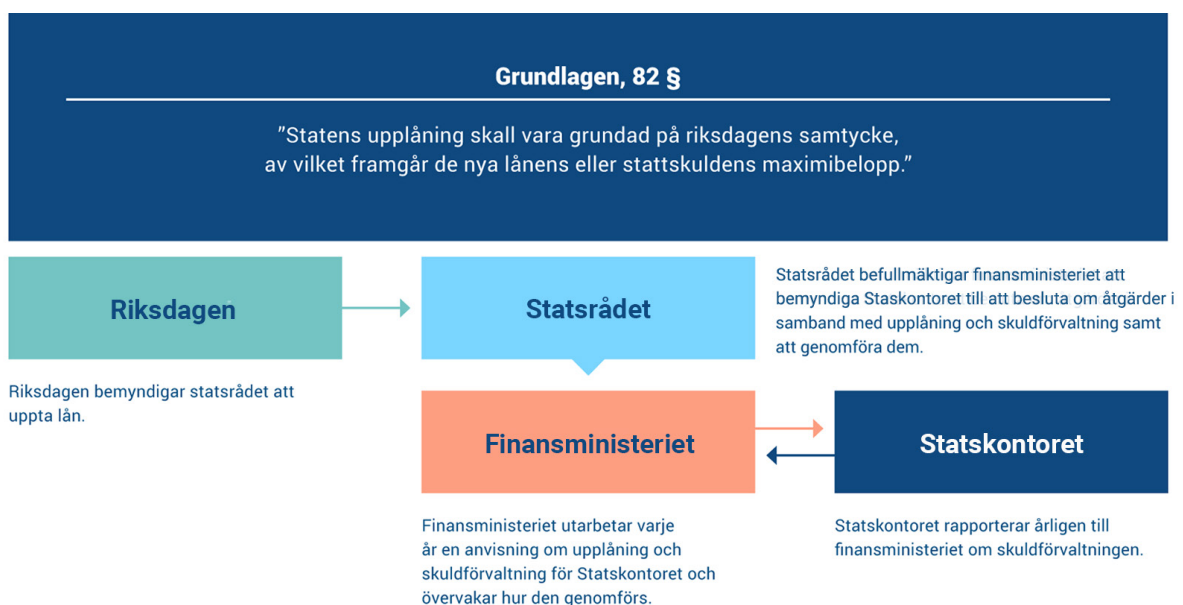
Det strategiska målet för med Finlands statsskuldförvaltning är att täcka statens finansieringsbehov och minimera de långsiktiga kostnaderna för skulden till en acceptabel risknivå.

Ramen för skuldförvaltning: riksdagen beslutar, Finansministeriet styr, Statskontoret genomför

Finansministeriet fastställer de strategiska riktlinjerna för statens skuldförvaltning. Statskontoret genomför skuldförvaltningen enligt ministeriets anvisningar.

I ministeriets riktlinjer anges allmänna principer och mål för skuldförvaltningen, instrument och risknivå som används samt andra restriktioner som måste följas. För närvarande har Statskontoret fullmakt att uppta lån så att statsskuldens nominella värde tills vidare får vara högst 205 miljarder euro. Av detta belopp får den kortfristiga skulden uppgå till högst 35 miljarder euro.

Statskontoret har rätt att ta ut kortfristiga lån för att säkerställa statens likviditet samt att ingå derivatavtal vid hantering av risker enligt de villkor som fastställts av finansministeriet.

I diagrammet visas befogenheter och ansvarsfördelningen i statens upplåning mellan riksdagen, regeringen, finansministeriet och Statskontoret.

Statskontoret rapporterar regelbundet om skuldhanteringen till finansministeriet. De viktigaste uppgifterna om statens skuldhantering publiceras årligen också i statens bokslut och i regeringens verksamhetsberättelse. Statens bokslut publiceras i mars och regeringens verksamhetsberättelse i maj.

Riskhantering: En integrerad del av god skuldhantering

Målet med riskhanteringen är att undvika oväntade förluster och säkerställa kontinuitet i verksamheten. Statens mål är att alla risker hanteras systematiskt. Riskhanteringsprocessen består av identifiering, kvantifiering, bedömning, övervakning och rapportering av risker samt aktiv hantering av riskpositioner.

De viktigaste riskerna är finansieringsrisk (långfristig refinansieringsrisk och kortfristig likviditetsrisk), marknadsrisk (ränte- och valutakursrisk), kreditrisk, operativ risk och juridisk risk.

”De viktigaste riskerna är finansieringsrisk, marknadsrisk, kreditrisk, operativ risk och juridisk risk.”

Finansieringsrisk

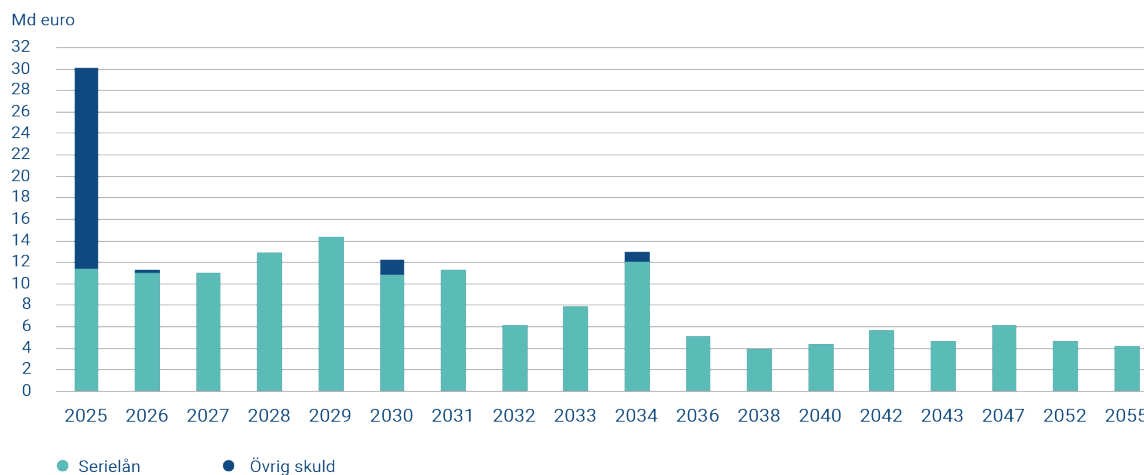
Finansieringsrisk kan delas in i refinansieringsrisk och likviditetsrisk.

Refinansieringsrisken mäts allmänt med hur mycket staten har att återfinansiera till exempel under året. Finansieringsrisken påverkas dock också av andra faktorer, i synnerhet av sörjandet för tillräckliga och omfattande upplåningskällor.

Med likviditetsrisk avses risker i anslutning till kortfristig likviditet, det vill säga i praktiken hur mycket staten har att finansiera på kort sikt jämfört med statens likvida placeringsmedel och upplåningsförmåga.

Statskontoret hanterar refinansieringsrisken framför allt genom att försöka undvika stora koncentrationer av förfallande låneåterbetalningar. Detta har begränsats i anvisningarna. Refinansieringsrisken kan också minskas genom att upplåningen diversifieras genom instrument, investerarteryper och geografiska områden. Detta minskar riskerna förknippade med enskilda finansieringskällor samt förbättrar lånens likviditet och attraktivitet för investerare.

Statsskuldens förfalloprofil

Diagrammet visar statsskuldens amorteringar.

Statskontoret hanterar likviditetsrisken genom att alltid ha en tillräckligt stor kassabuffert. Bufferten ökas om tillgången till finansiering anses vara förknippad med ökad osäkerhet. Det finns en limit i anvisningarna om hur länge måste staten kunna uppfylla kända och förväntade skyldigheter utan ny upplåning. Limiten är 30 dagar.

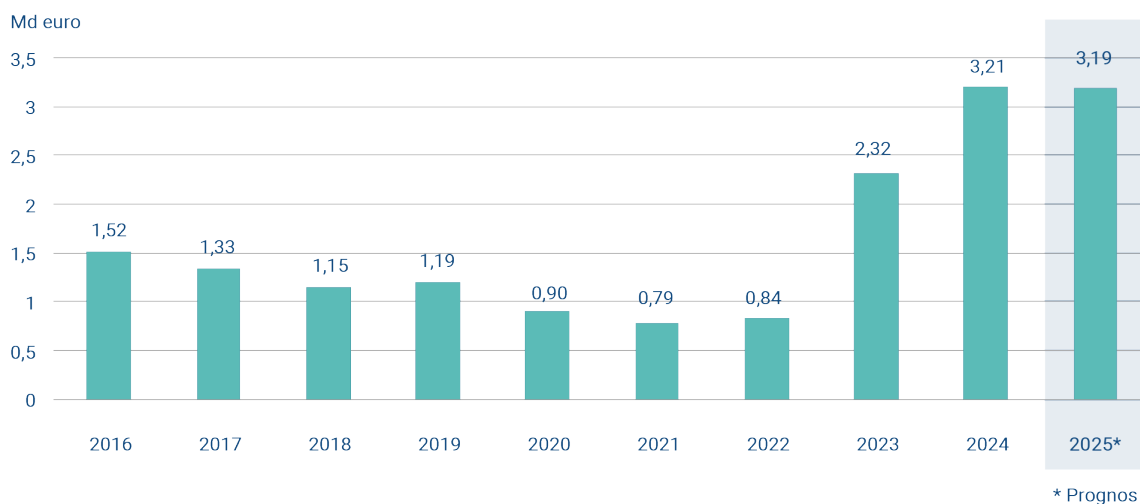
Hantering av likviditetsrisken bygger på kassaflödesprognoser som omfattar hela statsförvaltningen. I praktiken säkerställs likviditeten genom att kassamedlen vanligtvis placeras på statens konton i Finlands Bank. Kassamedel kan också placeras i några andra instrument utan kreditrisk.

Marknadsrisk

Det centrala nyckeltalet för statsskuldens räntekänslighet är den genomsnittliga lånetiden som viktats med kapital- och räntekassaflöden (Weighted Average Maturity at Issuance, WAMI). Från början av 2024 ska den i genomsnitt vara sju år på medellång sikt. Den viktade genomsnittliga löptiden kan avvika högst sex månader från den nämnda genomsnittliga löptiden vid utvärderingsperiodens slut. På kortfristig upplåning tillämpas beräkning av lånestocken vid årets slut och genomsnittlig löptid för den kortfristiga upplåningen under året. År 2024 var WAMI 7,70 år.

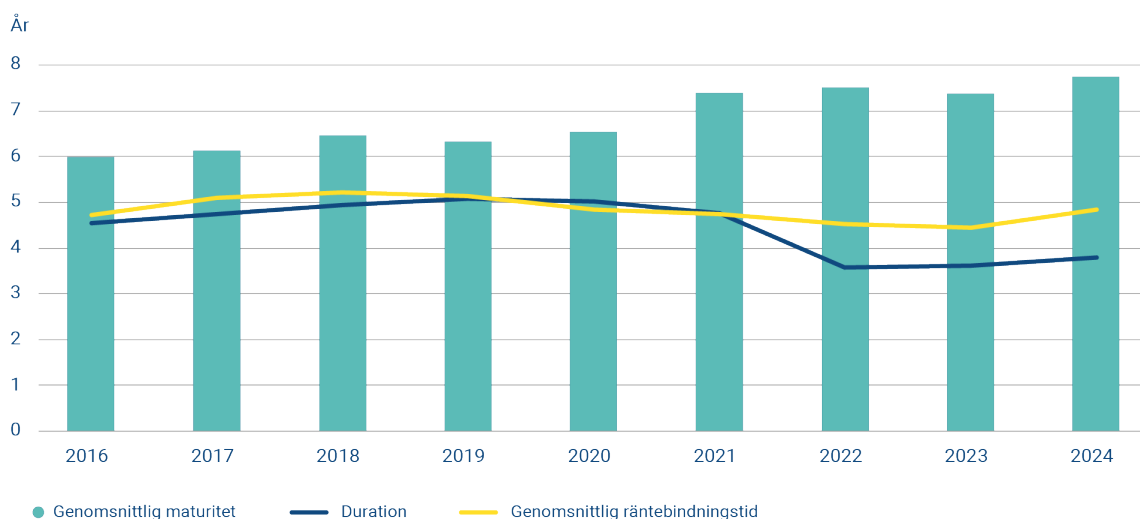
Finska staten tar ingen valutakursrisk i sina nya skuldhanteringsåtgärder, och det finns ingen öppen valutakursrisk i den gamla skulden.

Budgetekonomin ränteutgifter

Diagrammet visar de årliga räntekostnaderna för budgetekonomin 2016–25. Räntekostnaderna uppgick till 3,21 miljarder euro 2024. Prognosen för 2025 är 3,19 miljarder euro.

Statsskuldens räntekänslighet

Diagrammet visar nyckeltalen för statsskuldens räntekänslighet. I slutet av 2024 var statsskuldens genomsnittliga räntebindningstid 4,84 år och durationen var 3,79 år. Den genomsnittliga maturiteten var 7,75 år.

Kreditrisk

Kreditrisk uppstår från placering av likvida medel och derivatpositioner. Staten kräver hög kreditvärdighet av sina motparter och i finansministeriets riktlinjer anges limiter och minimigränser för motparternas kreditbetyg. Hantering av kreditrisken är särskilt viktigt vid stora kassainvesteringar. För att minska kreditrisken i samband med placering av likvida medel placerar Statskontoret sina kassamedel främst i Finlands Bank och dessutom till exempel i trepartsåterköpsavtal med säkerhet.

Långfristig kreditrisk som härrör från derivattransaktioner motverkar Statskontoret genom säkerheter. Liksom många andra statliga låntagare, använder Finland avtal om säkerheter enligt ISDA-ramavtalen (CSA, Credit Support Annex). Ömsesidighet i ett CSA-avtal betyder att båda parter är skyldiga att ställa säkerheter mot derivatpositioner.

Operativ risk

Operativ risk avser den risk som externa faktorer, teknik eller brister i personal, organisation eller processer ger upphov till. Ett område som kräver särskild uppmärksamhet är informationssäkerheten, som inbegriper både dokumentssäkerhet och IT-systemssäkerhet. En annan fokuspunkt är den kontinuerliga testningen och utvecklingen av den operativa kontinuitetsplanen. Regelbundna granskningar av informationssäkerhetsexperter har också uppmuntrat Statskontoret att förbättra sina operativa processer.

Statskontoret följer principerna för operativ riskhantering i sin dagliga verksamhet. Beskrivningar av realiserade riskhändelser och tillbud sammanställs och rapporteras till ledningen. Statskontoret övervakar regelbundet riskfaktorer och tillbud och gör riskbedömningar.

Juridisk risk

Juridisk risk är den risk som uppstår om inte lagar, förordningar eller etablerade marknadsförfaranden efterlevs, och om dokumentation avseende kontrakt, avtal eller beslut är ogiltig, annullerad, avbruten eller saknas.

Statskontoret har interna riktlinjer för att hantera den juridiska risken. Statskontoret följer aktivt den rättsliga verksamhetsmiljön och förändringarna i den och reagerar vid behov snabbt på dem.

Hantering av den juridiska risken syftar till att säkerställa att gällande lagar, regler och förordningar efterlevs och att den juridiska risken minimeras genom att standardavtal och regeringens egna mallar används. Dessutom vidtas åtgärder för att säkerställa att medarbetarna har kunskap om den lagstiftning, de regler och den marknadspraxis som berör deras verksamhet.

Intern kontroll

Intern kontroll är en integrerad del av förvaltningen av Statskontoret. Syftet med den interna kontrollen är att rimligen tillförsäkra att operativa funktioner är effektiva, att såväl intern som extern rapportering är tillförlitlig och att lagar och förordningar efterlevs. Ett sunt system för intern kontroll bidrar till att alla delar av organisationen uppnår sina mål.

Som en del av den interna kontrollen utvärderas alla de centrala processerna inom skuldhantering årligen. I utvärderingen fästs särskild uppmärksamhet vid tydligheten i fråga om mål, risker och hanteringsförfaranden.

Mika Arola är biträdande direktör vid Statskontoret med ansvar för riskövervakning och juridik.

An aerial photograph of a dense, lush green forest. In the upper-middle section, a group of people is gathered in a small clearing, some appearing to be working or observing. The trees are tall and closely packed, creating a rich texture of green. The lighting is bright, suggesting a sunny day.

7

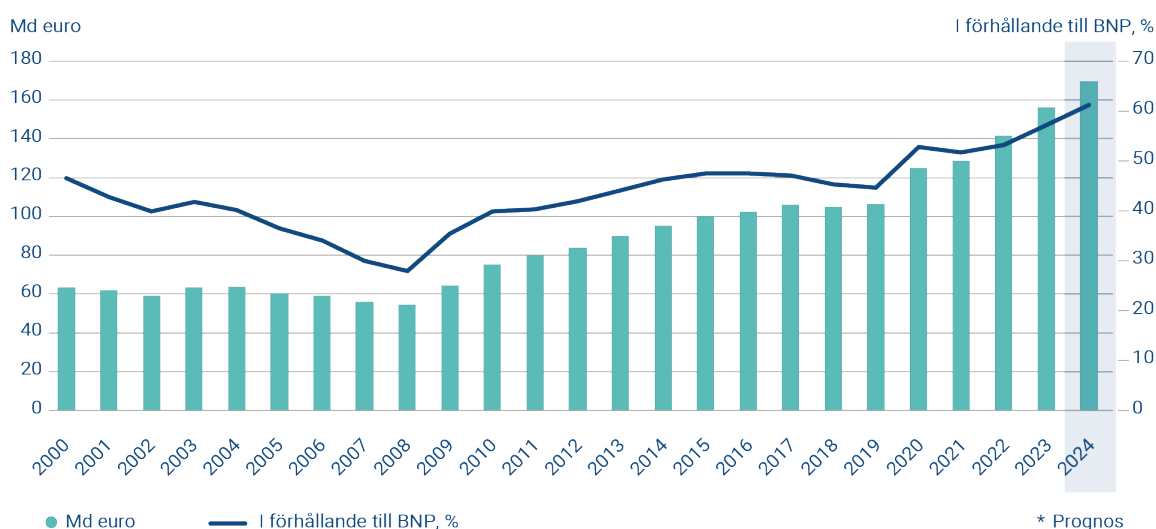
Uppdateringen av strategin motsvarar förändringen i verksamhetsmiljön

Överdirektör PAULI KARINIEMI

Finansministeriet fastställer strategin för skuldhanteringen, enligt vilken Statskontoret sköter de operativa uppgifterna inom skuldhanteringen. År 2024 uppdaterade finansministeriet sin skuldhanteringsstrategi på medellång sikt.

Den tidigare skuldhanteringsstrategin utvecklade finansministeriet i början av 2000-talet. Under årens lopp förnyade ministeriet föreskriften om statens skuldhantering flera gånger, men dess centrala riskhantering förblev i väsentlig grad oförändrad. Vår verksamhetsmiljö har dock förändrats avsevärt sedan början av 2000-talet. Statens skuldkvot har mer än fördubblats (figur 1) och utsikterna för den ekonomiska tillväxten är svaga eftersom befolkningen åldras. Statens ekonomi har länge uppvisat ett underskott (figur 2) och den finansiella ställningen verkar inte förändras åtminstone under de närmaste åren. Detta innebär en betydande upplåning då statens bruttoupplåningsbehov uppskattas till cirka 40 miljarder euro per år under de kommande åren. Dessutom har regleringsmiljön förändrats efter finanskrisen och den allmänna ekonomiska osäkerheten är i allmänhet stor.

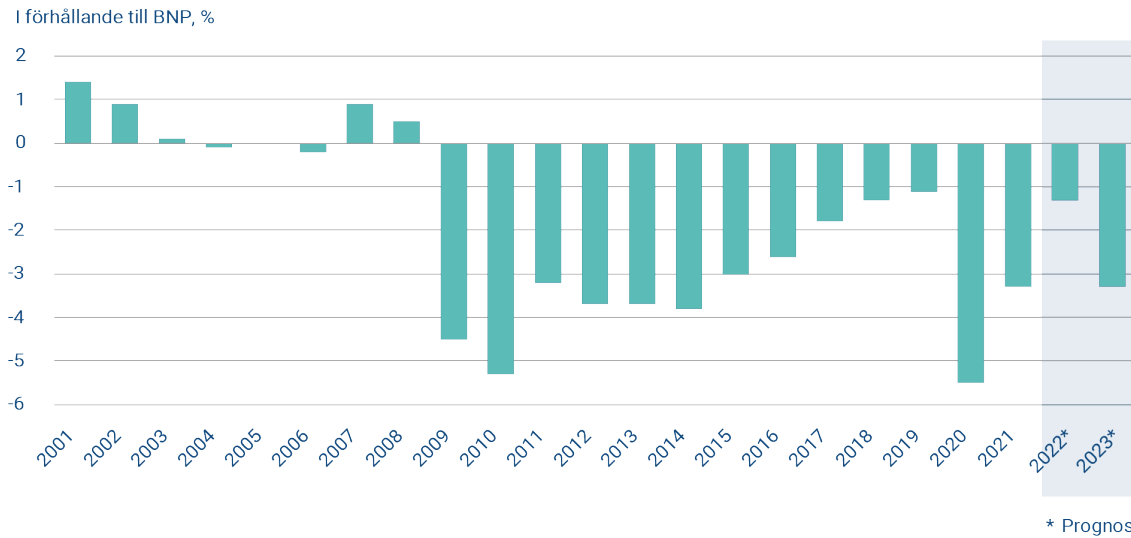
Utvecklingen av statsskulden 2000–2024

Diagrammet visar volymen av Finlands statsskuld och skulden i förhållande till BNP 2000–2024.

Statens finansiella ställning

Källa: Statistikcentralen

I diagrammet visas utvecklingen av finska statens finansiella ställning under åren 2001–2023, i förhållande till BNP.

Statens risktäckningskapacitet är således sämre än tidigare och det har också varit nödvändigt att ompröva valen av risker inom skuldhanteringen. Därför behövde skuldhanteringsstrategin uppdateras för att motsvara rådande och framtida ekonomiska förhållanden. I arbetet med att uppdatera strategin har vi tagit stöd av rekommendationerna i externa utvärderingsrapporter. Syftet är att minska de risker som hänför sig till skuldhanteringen och att förenkla verksamheten.

”Förändringen i statens ränteriskställning kommer att vara gradvis och ganska måttlig.”

En central ändring är att ränterisken för skulden gradvis minskas. Den planerade ändringen

- **minskar känsligheten** hos statens ränteutgifter för förändringar i den allmänna räntenivån,
- **skapar förutsägbarhet** i ränteutgifterna och
- **stöder således planeringen** av den ekonomiska politiken under de kommande åren.

”Vi kommer att granska den nuvarande strategin årligen och låta göra en mer omfattande oberoende bedömning av hur den fungerar om cirka 4–5 år.”

Ändringen ökar i princip i viss mån de förväntade skuldkostnaderna på lång sikt till skillnad från att ändringen inte genomförs.

Förändringen i skuldens ränteriskställning genomförs utan att statens etablerade upplåningspolitik nämnvärt ändras genom att man avstår från att ingå nya räntederivatavtal. Den ränteriskställning som eftersträvas på detta sätt uppnås stegvis inom cirka fem år.

Dessutom kombineras hanteringen av finansieringsrisken och ränterisken så att målet för dessa anges med nyckeltalet för den genomsnittliga lånetiden (Weighted Average Maturity at Issuance, WAMI) för ny upplåning. I strategin uppställs ett sju-årigt mål för nyckeltalet. Förändringen i statens ränteriskställning kommer att vara gradvis och ganska måttlig. I slutet av granskningsperioden kommer finska statens ränteriskställning ha närmast sig våra europeiska jämförelseländer, men kommer fortfarande att vara på kortare sidan.

Om man avstår från att ingå nya räntederivatavtal minskar också det potentiella behovet av att bevilja säkerheter till motparterna i derivatavtalen. Därmed kommer ändringen att minska den nuvarande säkerhetsstocken på cirka 3,5 miljarder euro och det upplåningsbelopp som behövs för att finansiera säkerheten under de kommande åren. Dessutom minskar de operativa riskerna som derivatverksamheten medför och de leveransriskerna som ingår i överföringarna av säkerheter.

I den uppdaterade strategin fastställdes ett minimikrav på självförsörjningsgrad för statens likviditetsposition. Under självförsörjningsperioden bör staten klara av sina utgifter, både de utgifter man har vetskap om och förväntade utgifter, utan upplåning. Den föreslagna ändringen ändrar inte väsentligt statens nuvarande likviditetsposition men preciserar ministeriets vilja i ärendet. I strategin gjordes dessutom

vissa andra preciseringar som påverkar risknivån för hanteringen av statens kassa och som stärker statens likviditet.

Vår verksamhetsmiljö förändras även framöver. Det centrala finanspolitiska målet för statsminister **Petteri Orpos** regering är att stabilisera den offentliga skuldkvoten. Regeringen har redan vidtagit betydande anpassningsåtgärder för att uppnå detta mål. I statens skuldhantering kommer vi årligen att granska den nuvarande strategin och låta göra en mer omfattande oberoende bedömning av hur den fungerar om cirka 4–5 år. Med hjälp av dessa bedömningar är avsikten att uppdatera och utveckla strategin även i fortsättningen.

Pauli Kariniemi är överdirektör och avdelningschef för finansmarknadsavdelningen vid finansministeriet.

8 Valutasäkringar bidrar till förutsägbarhet i försvarsinvesteringar

Biträdande direktör JUSSI TUULISAARI

Efter ett långt anbudsförfarande bemyndigade Finlands statsråd i december 2021 Försvarsmakten att ingå ett upphandlingsavtal med USA:s regering för Finlands nästa multifunktionella jaktplan. Upphandlingen av jaktplan är den största försvarsinvesteringen i Finlands historia och kommer att ha en betydande inverkan på Finlands försvarsförmåga fram till 2060-talet. Det multifunktionella jaktplanet som ersätter den nuvarande Hornet-flottan är Lockheed Martin F-35A Lightning II. Finlands första F-35A-jaktplan färdigställs hösten 2025.

Projektet för F-35-jaktplan – en omfattande skyddsoperation

Statskontoret gjorde en valutasäkring för Finlands försvarsmakts projekt för F-35-jaktplan. Den betydande investeringen inbegriper förutom 64 multifunktionella jaktplan även vapen, programvara, tillbehör och tjänster. Alla upphandlingar betalas i US dollar, vilket utsatte projektet för en betydande valutarisk. Av denna anledning beslutade finanspolitiska ministerutskottet i december 2021 att säkra hälften av den cirka 10 miljarder euro stora upphandlingen mot risken för valutakursfluktuationer.

Statskontoret genomförde säkringen med valutaterminer, vilket innebär att valutakursen fastställs i förväg för framtida valutahandel. Statskontoret ingick valutaterminskontrakten mellan februari 2023 och februari 2024, och den genomsnittliga kursen för dem är 1 (EUR) = 1,1256 (USD). Statskontoret genomförde säkringarna betydligt mer kostnadseffektivt än bankernas erbjudanden.

Valutasäkringen gav Finlands försvarsmakt och hela statsfinanserna trygghet och förutsägbarhet för hela betalningsprogrammet, som sträcker sig fram till 2030. Beslutet har också visat sig klokt hittills – den stärkta dollarn har inneburit att de säkerheter som redan har förfallit har gett betydande besparingar för staten.

Gränsbevakningsväsendets projekt för multifunktionella flygplan – konkreta besparingar

Statskontoret gjorde även en valutasäkring för Finlands gränsbevakningsväsendets upphandling av multifunktionella flygplan 2024. Flygplanen, som köps från amerikanska Sierra Nevada Corporation, förbättrar avsevärt Finlands gränssäkerhet och övervakningen av den territoriella integriteten. Den cirka 160 miljoner euro stora upphandlingen görs i US dollar.

Tack vare Statskontorets valutasäkring uppnåddes över fyra miljoner euro i kostnadsbesparingar i projektet jämfört med leverantörens fasta pris i euro. Statskontoret genomförde säkringen genom marknadsoperationer i två dagar, och den genomsnittliga kursen för kontrakten var 1 EUR = 1,0994 USD.

Valutasäkringen gav flygplansprojektet förutsägbarhet och de uppnådda kostnadsbesparingarna bidrog till att säkerställa anskaffningen av den centrala prestandan i projektet. Även i detta fall verkar säkringen åtminstone hittills ha varit ett ekonomiskt riktigt beslut.

Vad är valutasäkring och varför är den viktig?

Valutasäkring är ett sätt att hantera risken för valutakursfluktuationer. Upphandlingar i främmande valuta som inte har säkrats kan orsaka betydande kostnadsfluktuationer, vilket äventyrar projektens mål och budgetförutsägbarheten. Detta är särskilt kritiskt för den offentliga sektorn, där planering och transparens är viktiga.

Vid valutasäkring används finansiella instrument, såsom valutaterminer, för att låsa valutakursen i förväg.

”Upphandlingar i främmande valuta som inte har säkrats kan orsaka betydande kostnadsfluktuationer, vilket äventyrar projektens mål.”

Centraliserad hantering av valutasäkringar ger besparingar

Statens upphandlingsenheter har vanligtvis skyddat sig mot valutarisker genom att be om offerter i euro. Detta har dock medfört betydande dolda kostnader då leverantörerna har tagit på sig valutariskerna och prissatt säkringskostnaderna och riskpremierna i sina offerter.

Statskontoret har möjlighet att genomföra säkringarna betydligt billigare och sköter säkringarna på ett övergripande sätt från början till slut efter att ha fått uppdraget.

Varför är Statskontoret en effektiv aktör inom valutasäkringar?

- **Globala nätverk:** Statskontoret arbetar med stora internationella finansiella institutioner, vilket möjliggör konkurrenskraftiga priser på marknaden.
- **Färdiga processer, expertis och IT-system:** Statskontoret har decennier av erfarenhet av marknadsoperationer inom statlig upplåning och valutasäkring och har också tillhörande IT-system.
- **Kostnadseffektivitet:** Centraliserad verksamhet minimerar onödiga kostnader och verksamhetsrelaterade risker och möjliggör centraliserad rapportering.

Mot effektivare ekonomiskötsel genom ökat samarbete

Ett av de viktigaste förvaltningspolitiska målen för regeringens mandatperiod är att förbättra produktiviteten inom statsförvaltningen. Att utvidga valutasäkringen till andra statliga aktörer är ett bra exempel på totalekonomisk effektivisering. Denna verksamhet skulle kunna utökas ytterligare.

Statskontoret kan hantera alla betydande valutasäkringar för statens upphandlingsenheter. Genom att förstärka verksamhetens resurser och dra nytta av befintlig

expertis skulle Statskontoret även kunna utöka verksamheten i vissa fall till exempelvis räntesäkringar samt stödja planeringen av upphandlingar, den ekonomiska bedömningen och rapporteringen. Centraliserad hantering och utökad säkringsverksamhet skulle gynna både enskilda myndigheter och hela statsförvaltningen och statsfinanserna. För ministerierna skulle tjänsterna möjliggöra centraliserad hantering och rapportering av upphandlingar.

Centraliserad utvidgning av Statskontorets finansiella tjänster skulle förbättra upphandlingsenheternas möjligheter att fokusera på sina kärnuppgifter. Samtidigt skulle statens kostnader och risker hållas under kontroll. Verksamheten skulle ge långsiktiga och betydande fördelar för den offentliga ekonomin.

Jussi Tuulisaari är biträdande direktör vid Statskontoret med ansvar för upplåning och likviditet.

9

Finlands klimatåtgärder utvärderade ur ett investerar- perspektiv

Finansieringsexpert TIINA HEINILÄ

Utöver omfattande nationell övervakning och EU-övervakning har Finlands framsteg när det gäller klimatåtgärder nu också utvärderats ur ett investerarperspektiv, då utvärderingen inom ASCOR-ramverket utökades 2024 till att omfatta 70 länder. Klimatförändringen kräver snabbare åtgärder från länderna. I jämförelsen mellan höginkomstländer placerar sig Finland ändå i den bästa kvartilen, i fråga om både utsläppsminskningvägar och politiska åtgärder.*

Hur fortskrider klimatanpassningen och begränsningen av klimatförändringar i olika länder? ASCOR (Assessing Sovereign Climate-related Opportunities and Risks) är ett investerarstyrkt, investerarfokuserat öppet verktyg för granskning av länder ur ett klimatperspektiv. ASCOR publicerade sin första oberoende utvärdering av 25 länders klimatmål och -politik 2023, och 2024 utökades utvärderingen till att omfatta 70 länder, inklusive alla nordiska länder. De länder som omfattas av utvärderingen står nu för totalt 85 procent av de globala växthusgasutsläppen och 90 procent av världens BNP. De landspecifika utvärderingarna uppdateras årligen, nästa gång i slutet av 2025.

ASCOR-verktyget möjliggör en klimatgranskning av statsutgivare ur ett risk- och möjlighetsperspektiv och är uppdelat i tre teman. När det gäller utsläppsminskningvägar granskas både ländernas historiska utsläpp och framtida mål. Staternas befintliga politiska åtgärder för att begränsa klimatförändringarna samt för anpassning och rättvis omställning utvärderas omfattande i det andra temat. Det tredje temat, klimatfinansiering, utvärderar staternas deltagande i internationell klimatfinansiering och transparensen i klimatåtgärdernas kostnader för skattebetalarna.

ASCOR rankar inte länder, utan syftar till att stödja investerare i att bedöma klimatrisker genom att göra likartade länder jämförbara med varandra.

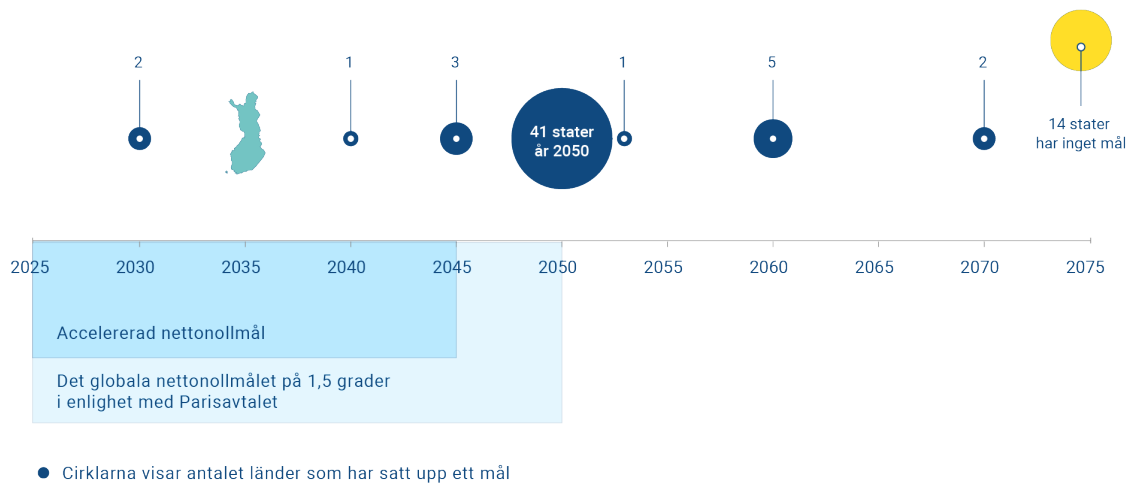
Tidiga klimatneutralitetsmål och omfattande koldioxidprissättning är Finlands styrkor

I ASCOR-utvärderingen framträder som Finlands styrkor i klimatåtgärderna bland annat klimatlagstiftning, tidiga klimatneutralitetsmål och omfattande koldioxidprissättning.

Finlands klimatlagstiftning förnyades 2022. Den centrala innebörden är målet om klimatneutralitet senast 2035, utsläppsminskningens mål baserade på rekommendationer från Finlands klimatpanel och mål för att stärka kolsänkor. Av de 70 utvärderade länderna har endast sju åtagit sig klimatneutralitetsmål före 2050, och av dessa har endast två tidigare mål än Finland. Klimatlagen förstärkte också systemet för klimatpolitiska planer, vilket omfattar fyra planer (medel- och långsiktiga klimatplaner, den nationella anpassningsplanen till klimatförändringar och klimatplanen för markanvändningssektorn). Den institutionella grunden för klimatåtgärder är alltså stark i Finland.

Nettonollmålen för länder bedömda enligt ASCOR-ramverket

Källa: ASCOR State of Transition in Sovereigns 2024

I diagrammet visas nettonollmålen för 70 länder som bedömts enligt ASCOR-ramverket på en tidslinje enligt antalet länder. Finlands mål är att vara koldioxidneutral till 2035. Koldioxidneutralitet innebär att utsläpp och upptag måste vara i balans, vilket betyder att växthusgasutsläppen är högst lika stora som avlägsningarna.

När det gäller koldioxidprissättning förlitar sig Finland på EU:s utsläppshandels-system och en koldioxidskatt, som Finland var det första landet i världen att införa redan 1990. Även om de flesta utvecklade länder har ett system för koldioxidskatt och/eller utsläppshandel eller en kombination av dessa, kan täckningen vara låg. Enligt ASCOR-utvärderingen har endast nio av 62 höginkomstländer ett system för koldioxidprissättning som täcker mer än 50 procent av de nationella koldioxidutsläppen och där priset på koldioxid är i linje med målen i Parisavtalet – det vill säga högre än minimipriset på koldioxidutsläpp, som var USD 75 per ton år 2023. Finland finns bland dessa länder.

Länderna väntas göra mer

– Finlands utsläppsminskningstrend relativt stark

Målet i Parisavtalet, som gäller även för Finland, är att begränsa den globala genomsnittliga temperaturökningen till under två grader och sträva efter att hålla den under 1,5 grader. För att hålla sig inom detta intervall krävs effektiva utsläppsminskningar.

Den finska staten rapporterar sina växthusgasutsläpp till Europeiska kommissionen och Förenta Nationernas (FN) klimatkonventionssekretariat i enlighet med internationella avtal. ASCOR-ramverket använder en annan källa, och siffrorna som beskriver historiska utsläpp eller utsläppsminskningstrender är därför inte desamma som de som den finska staten använder. Utsläppsminskningstrenden är dock tydlig. Enligt ASCOR:s metodik har Finlands totala utsläpp minskat med i genomsnitt -5,7 procent per år under de senaste fem åren, vilket är betydligt mer än genomsnittet för alla utvärderade höginkomstländer (-1,9 procent). Som jämförelse rapporterar Statistikcentralen i Finland att Finlands totala utsläpp minskade med i genomsnitt 3,6 procent per år under åren 2017–2022 och med 6,2 procent per år under åren 2018–2023.

Finlands växthusgasutsläpp har minskat kraftigt de senaste åren, särskilt inom energiproduktion, där fossila bränslen har ersatts av kärnkraft, vindkraft och vattenkraft. Utsläppen minskade särskilt kraftigt – 10 procent – år 2023 när det nya kärnkraftverket Olkiluoto 3 blev klart, vindkraften byggdes ut och vattenkraftsproduktionen ökade.

Enligt Finlands klimatlag är målet för 2030 att minska de totala utsläppen med 60 procent jämfört med 1990 års nivå. EU:s åtagande mot målen i Parisavtalet är ge-

”Finlands växthusgasutsläpp har minskat kraftigt de senaste åren, särskilt inom energiproduktion.”

mensamt, och som medlem i EU är Finlands utsläppsminskningssvåg fram till 2030 fastslagen genom bindande EU-lagstiftning och årliga utsläppskvoter. I ASCOR-utvärderingen finns därför ingen landspecifik bedömning av om Finlands mål för 2030 är i linje med 1,5-gradersmålet. Enligt den finska statens senaste bedömning är den prognostiserade utvecklingen när det gäller utsläppsminskningen fram till 2030 nära målnivån men kräver ytterligare åtgärder. Behovet av ytterligare åtgärder uppskattas till 1,3 miljoner ton koldioxidekvivalenter.

Internationell klimatfinansiering och avveckling av fossila subventioner utmanar stater

Internationell klimatfinansiering var ett aktuellt ämne under 2024 med anledning av COP29-klimatkonferensen i Baku, Azerbajdzjan. Konferensen enades om ett nytt klimatfinansieringsmål om USD 300 miljarder, vilket ersätter det nuvarande målet om USD 100 miljarder per år. Målet ska nås senast 2035.

ASCOR-utvärderingen visar dock att endast 19 procent av de utvecklade länderna deltar i internationell klimatfinansiering i tillräcklig utsträckning i förhållande till sin ekonomiska storlek. Finland når inte upp till denna nivå. Finland stöder klimatarbete i utvecklingsländer som en del av sitt utvecklingssamarbete, som har varit föremål för nedskärningar under den nuvarande regeringsperioden.

För att uppnå målen i Parisavtalet krävs en minskning av användningen av fossila bränslen. ASCOR-utvärderingen visar att endast ett fåtal länder har förbundit sig till ett slutdatum för subventioner av fossila bränslen. Finland har också främst indirekta subventioner av fossila bränslen, till exempel i form av lägre skattesatser. Finland har dock också en lag som förbjuder användningen av kol för energiproduktion senast 2029. Avvecklingen av fossila bränslen för el- och värmeproduktion sker i Finland redan inom de närmaste åren, eventuellt före utsatt tid.

Finlands Klimatårsrapport 2024: Ytterligare åtgärder behövs särskilt inom markanvändningssektorn

I den klimatårsrapport som Finlands regering publicerar årligen finns en sektorsspecifik och detaljerad övervakning av Finlands klimatåtgärder. Rapporten ger både en översikt över de uppnådda utsläppen och en bedömning av den framtida utsläppsutvecklingen och behovet av ytterligare åtgärder i förhållande till nationella och EU:s klimatmål. Utarbetandet av klimatårsrapporten regleras i Finlands klimatlag.

Finlands klimatmål

EU-lagstiftning och Finlands klimatlag definierar Finlands klimatmål. Finlands skyldighet, som avtalats på EU-nivå, är att minska utsläppen inom fördelningssektorn – exempelvis transport och jordbruk – med 50 procent fram till 2030*. På EU-nivå har man också kommit överens om en viss nivå av kolsänkor inom markanvändningssektorn år 2030 och att markanvändningssektorn inte får ge upphov till beräknade utsläpp under perioden 2021–2025.

Målet enligt Finlands nationella klimatlag är att minska utsläppen med 60 procent fram till 2030** och att uppnå klimatneutralitet år 2035. Klimatneutralitet innebär att Finlands utsläpp är i balans med kolsänkorna.

* Jämfört med 2005 års nivå

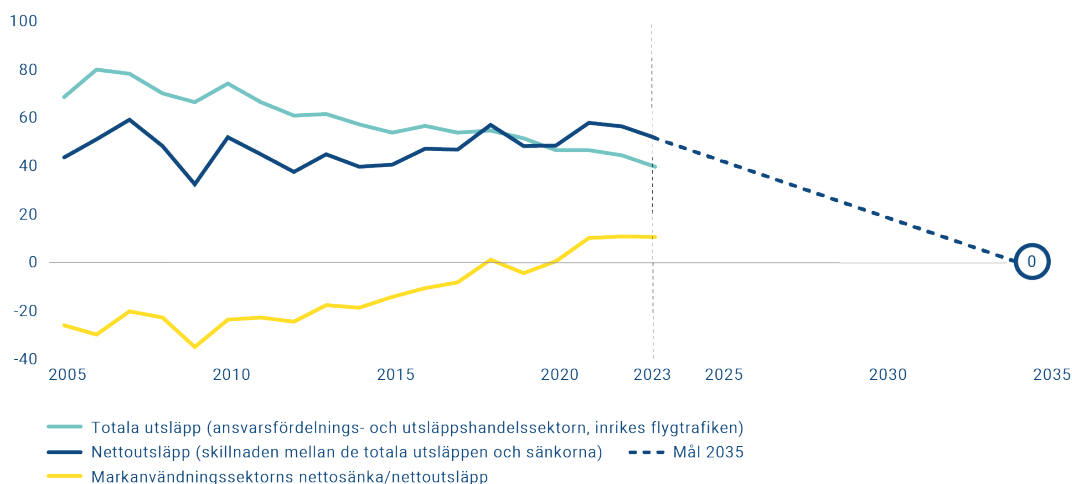
** Jämfört med 1990 års nivå

Utvecklingen av växthusgasutsläppen i Finland

Källor: Klimatårsberättelse 2024 (miljöministeriet), Statistikcentralen

Miljoner ton koldioxidkivaleter

I diagrammet visas utvecklingen av Finlands växthusgasutsläpp åren 2005–2023. Utvecklingen är presenterad både utan markanvändningssektorn (totala utsläpp) och med markanvändningssektorn (nettoutsäpp). LULUCF betyder markanvändning, markanvändningsförändring och skogsbruk.

Enligt den senaste klimatårsrapporten, som publicerades i juni 2024, måste Finland vidta ytterligare åtgärder för att nå sina mål. Ytterligare åtgärder behövs inom alla sektorer, men särskilt inom markanvändnings- och fördelningssektorerna.

Finlands växthusgasutsläpp minskade med 10 procent år 2023 – inom utsläppshandelssektorn till och med med 19 procent. Minskningen av utsläppen beror främst på övergången till ren elproduktion. Finlands elproduktion är nu nästan utsläppsfri.

Utsläppen inom **fördelningssektorn** minskade i Finland med 4 procent år 2023. Utsläppen minskade inom alla utsläppskategorier, inklusive transport och jordbruk, som är de största utsläppskällorna inom sektorn. Totalt sett har utsläppen inom fördelningssektorn minskat

långsamt jämfört med utsläppshandelssektorn och i förhållande till klimatmålen. Det råder för närvarande osäkerhet om Finland kommer att kunna uppfylla sina EU-krav avseende fördelningssektorn.

Inom **markanvändningssektorn** (markanvändning, markanvändningsförändringar och skogsbruk) har Finland halkat klart efter sina EU-mål för perioden 2021–2025. För att täcka underskottet kan Finland försöka köpa kolsänkor från andra medlemsstater. Markanvändningssektorn var en utsläppskälla för Finland år 2023. Skogarnas kolsänka har minskat trendmässigt under flera år, främst på grund av ökad avverkning. Finlands regering har åtagit sig att stärka kolsänkorna inom markanvändningssektorn.

Källor:

[*Table 3.1. in State of Transition in Sovereigns 2024: Tracking national climate action for investors. Transition Pathway Initiative Centre \(TPI Centre\), November 2024.](#)

[Finland country assessment, ASCOR 2024 \(datan samlades in den 23 augusti 2024\)](#)

[Klimatårsberättelse 2024 \(miljöministeriet\)](#)

[Statistikcentralen: Utsläppen inom energisektorn minskade ytterligare år 2023 – markanvändningssektorn var en betydande utsläppskälla \(pressmeddelande 15.1.2025\)](#)

Tiina Heinilä jobbar med upplåning och investerarrelationer vid Statskontoret

10

Nyckeltal

Ekonomi	2023	2024*	2025*	2026*	2027*
BNP till marknadspris, procentuell volymförändring, %	-1,2	-0,3	1,6	1,5	1,5
Import, procentuell volymförändring, %	-6,6	-0,3	4,4	3,0	2,8
Export, procentuell volymförändring, %	0,2	0,4	3,4	3,1	2,4
Konsumentprisindex, förändring, %	6,2	1,6	1,1	1,4	1,8
Arbetslöshetsgrad, %	7,2	8,3	8,4	7,9	7,4
Bytesbalans, i förhållande till BNP, %	-0,4	-0,1	-0,4	-0,3	-0,4
Skattegrad, i förhållande till BNP, %	42,5	42,1	42,5	42,4	42,4
Prognos, finansministeriet					

Offentlig ekonomi	2023	2024*	2025*	2026*	2027*
Offentliga sektorns nettoutlåning, i förhållande till BNP, %	-3,0	-4,2	-3,5	-2,9	-2,5
Statsförvaltningen nettoutlåning, i förhållande till BNP, %	-3,3	-3,5	-3,9	-3,5	-3,2
Offentliga sektorns skuld, i förhållande till BNP, %	77,1	82,5	85,0	86,1	86,3
Statens skuld, i förhållande till BNP, %	57,1	61,2	63,2	64,1	64,4
Prognos, finansministeriet					

Statsskuld och upplåning*	2023	2024	* Statsskuld som Statskontoret förvaltar
Statsskuld, md euro	156,2	169,4	
Serielån, md euro	132,8	148,2	
Skuldförbindelser, md euro	20,2	18,7	
Övriga skuld, md euro	3,1	2,6	
Bruttoupplåning, md euro	42,3	42,8	
Nettoupplåning, md euro	14,2	12,6	

Riskhantering	2023	2024
Budgetekonomins ränteutgifter, md euro	2,3	3,2
Statsskuldens faktiska kostnad, %	2,1	2,0
Genomsnittlig maturitet, år	7,4	7,8
Duration, år	3,6	3,8
Genomsnittlig räntebindningstid, år	4,4	4,8
Genomsnittliga lånetiden som viktats med kapital- och räntekassaflöden (WAMI), år		7,7

Valtiokonttori
Statskontoret

statsskuld.fi